

Integrált Fejlesztési Program

Társadalmi
egyeztetési anyag
2020. szeptember

Tartalomjegyzék

I. Vezetői összefoglaló	5
II. Bevezetés	8
III. Fejlesztéspolitikai háttér	11
IV. Stratégiai háttér	13
V. Prioritások, intézkedések, tervezett projektek	15
1. Prioritás: Hatékony és fenntartható erőforrás-gazdálkodás	15
2. Prioritás: Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás	30
3. Prioritás: Alacsony kibocsátású városi mobilitás	38
4. Prioritás: Esélyteremtő szolgáltatások	52
5. Prioritás: Versenyképes, okos gazdaság	63

I. Vezetői összefoglaló

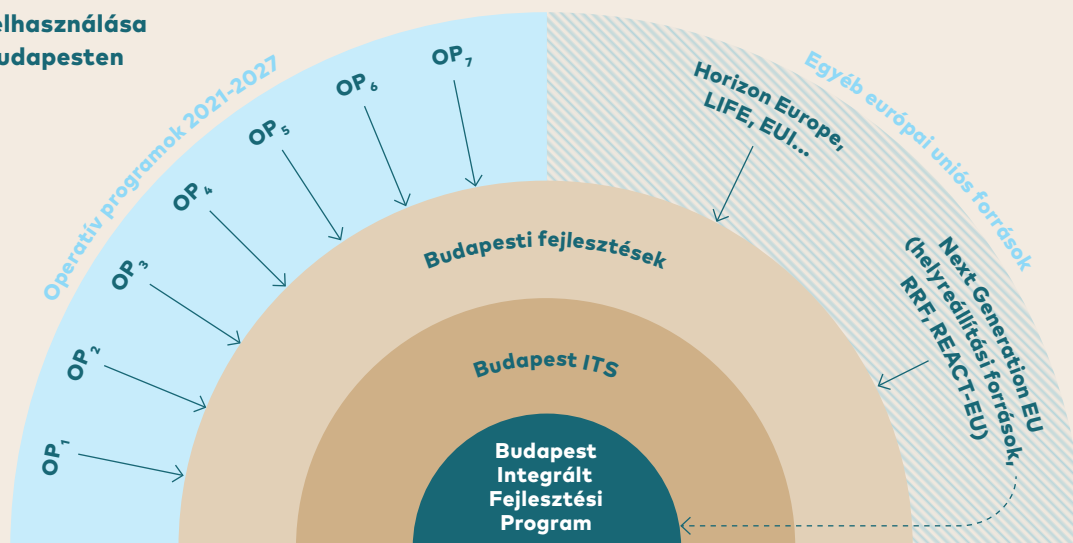
Magyarország fővárosaként Budapest és várostérségének működése az egész ország versenyképességét, imázsát határozza meg, fejlesztése, fejlődése nemzeti érdek. Budapest központi szerepköréből és méretéből adódóan a városi kihívásokra (klímaváltozás, idősödő lakosság, megfizethető lakhatás, szuburbanizáció és mobilitás, új technológiák a város működésében) adott válaszaival nemcsak a fenntartható városfejlődést biztosítja, de jelentősen hozzájárul az uniós és nemzeti szakpolitikai célkitűzések teljesítéséhez is. Az utóbbi hónapokban a koronavírus világjárvány megmutatta azt is, hogy mely területeken van szükség a nagyvárosok sérülékenységének csökkentésére.

Mind a gazdaságban, mind a városi szolgáltatásokban és a városi környezet megújításában ezért a következő időszak feladata a környezetkímélő, erőforrás-hatékony zöld átállás, a digitalizáció, a technológiai fejlődés és az innováció adta lehetőségek minél jobb kihasználása. Ez az átállás csak akkor lehet sikeres, ha párhuzamosan kellő figyelmet kapnak azok a társadalmpolitikai célok is, amelyek a különböző típusú egyenlőtlenségek csökkentésére irányulnak, támogatják a lakosok munkához, lakhatáshoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférését,

egyéni életésélyeik javítását. Mindez annak érdekében, hogy egy egészségesebb városi környezetben csökkenjen a gazdaság és társadalom sérülékenysége, korszerű szolgáltatásokkal a lehető legjobb feltételeket biztosítsuk a városlakók életminőségének növeléséhez, a közösségek, vállalkozások mindennapi működéséhez.

A jelenleg készülő Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) összegzi azokat a célokat és beavatkozásokat, amelyeket a Fővárosi Önkormányzat saját hatáskörben kíván megvalósítani középtávon. Az ITS céljainak megvalósításában a 2021-2027 között elérhető kohéziós források, köztük a hazai operatív programokon keresztül érkező támogatások szerepe – különösen a koronavírus járvány több évre becsült gazdasági, társadalmi és önkormányzati költségvetésre gyakorolt hatása miatt – különösen fontos. A következő három évben – az operatív programok mellett – Magyarország számára is rendelkezésre áll majd az Európai Helyreállítási Terven belül a Következő Generáció EU (Next Generation EU) alá tartozó Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (Recovery and Resilience Facility, RRF), ahol a gazdaság helyreállítását célzó forráselosztás meghatározásánál kiemelt szemponttal bír a zöld- és a digitális átállás érvényesítése.

**Európai uniós
források
felhasználása
Budapesten**

A Fővárosi Önkormányzat számára fontos cél, hogy a következő hónapok nemzeti szintű forrástervezése során érvényesítse érdekeit, és legalább akkora támogatást tudjon elérni a város számára, mint ami az előző, 2014-2020-as időszakban is rendelkezésre állt. Ennek érdekében készült el a **Főváros Integrált Fejlesztési Programja**, amely – az ITS-ben megjelenő fejlesztések egy részeként – azokat az elkövetkező 7 évben megvalósítani tervezett **fővárosi önkormányzati** (és fővárosi önkormányzati tulajdonnal érintett gazdasági szervezetekhez kapcsolódó) beavatkozási célterületeket és **projektjavaslatokat** tartalmazza, **amelyek a hazai operatív programokon és az Európai Helyreállítási Terv finanszírozási eszközein keresztül**

támogathatók lehetnek. A Program célja, hogy a szélesebb közvélemény számára is bemutathatóvá tegye a Fővárosi Önkormányzat fejlesztési szándékát és támogassa az ennek érvényesítéséhez szükséges tárgyalási folyamatot.

A kohéziós források (2021-2027) hazai felhasználásának megtervezéséhez az EU országspecifikus ajánlásait (európai szemeszter folyamat) is figyelembe véve a Fővárosi Önkormányzat a következő beavatkozási területeket azonosította, melyek a tervezett hazai operatív programokon keresztül a jelenleg elérhető uniós jogszabályi tervezetek (közös rendelkezésekről szóló ún. CPR rendelet, alap-specifikus rendeletek: ERFA/KA, ESZA+) alapján támogatható:

1. Hatékony és fenntartható erőforrás-gazdálkodás

- Energiatakarékos épületek és szolgáltatások
- Távhőellátó rendszer fejlesztése
- Beruházás a körforgásos gazdaságba
- Biztonságos, fenntartható vízi közmű szolgáltatások

2. Klíma-változáshoz való alkalmazkodás

- Kék-zöld infrastruktúra fejlesztése
- Csapadékvíz-gazdálkodás és árvízvédelmi rendszer fejlesztése

3. Alacsony kibocsátású városi mobilitás

- Közösségi közlekedés fejlesztése
- Jármű-fejlesztés
- Aktív mobilitás feltételeinek javítása
- Digitális fejlesztések

4. Esélyteremtő szolgáltatások

- Szociális szolgáltatások fejlesztése
- Komplex foglalkoztatási és felzárkóztató programok
- Lakhatási hátrányok csökkentése
- Prevenció, egészségmegőrzés
- Képzési programok

5. Versenyképes, okos gazdaság

- Fenntartható turizmus
- Digitális átállás támogatása a KKV szektorban és az önkormányzati szolgáltatásokban
- Nyílt innováció a városi szolgáltatások fejlesztésében

Az Integrált Fejlesztési Program intézkedései alatt kettős bontásban szerepelnek a tervezett projektek:

- **A stratégiai projektek**
önálló projektek, illetve hasonló jellegű, de különböző szervezeti egységeket érintő projekt-csomagok, amelyek megvalósítása kiemelten fontos társadalmi, környezeti, műszaki, gazdasági, valamint gazdálkodási szempontból.
- **A további fejlesztési projektek** alatt szerepelnek a projekt-portfólió további elemei, amelyek finanszírozása csak nagyobb támogatási volumen elérhetősége mellett, a helyreállítási eszközök fokozottabb bevonásával biztosítható.

A stratégiai projektek összesített beruházási nagyságrendje – a jelenlegi előkészítettség és költségtervezés szerint – 600 milliárd Ft. Tekintettel arra, hogy a projektek várható támogatási intenzitása és a visszatérítendő források alkalmazhatósága (adott esetben vissza nem térítendő támogatásokkal való kombinálhatósága) eltérő lesz, átlagosan 80%-os támogatási aránnyal és 20% önerő rendelkezésre állásával számol a terv a jelenlegi fázisban. A stratégiai projekteken kívül **a program további 612 milliárd Ft**

beruházási értékű projektállományt tartalmaz. Ezek előkészítettségi foka eltérő, a projekt-portfólió folyamatos karbantartásával a későbbi tervezési szakaszokban az Integrált Fejlesztési Program felülvizsgálata javasolt.

A megvalósítás során a vissza nem térítendő források mellett visszatérítendő források felhasználása is cél, melynek lehetőségét a helyreállítási források is bővítik. A visszatérítendő források célzott felhasználására a Fővárosi Önkormányzat megkezdte egy visszaforgatható jellegű városfejlesztési alap felállításának előkészítését. A felhasználás legnagyobb potenciális területét jelenti a magántulajdonban lévő lakásállomány energetikai korszerűsítésének előmozdítása, ezért a helyreállítási eszközök (RRF) forrásaiból javasolt minimálisan 300 milliárd Ft felhasználása ezen a területen a foglalkoztatási és gazdasági hatások, valamint a levegőminőségi és kibocsátás-csökkentési célok elérése érdekében.

A Fővárosi Önkormányzat saját fejlesztésein túlmenően fontosnak tartja, hogy az operatív programok támogatást nyújtsanak az ITS városfejlesztési céljaihoz illeszkedő kerületi önkormányzati projektek megvalósításához is.

II. Bevezetés

Az Európai Tanács 2020. július 17-21. közötti ülésén döntés született a következő, 2021-2027-es többéves pénzügyi keret (Multiannual Financial Framework) és a COVID-19 járványhelyzet hatásainak kezelésére felállított Európai Helyreállítási Terv méretére és finanszírozására vonatkozóan. A javaslatok további uniós szintű tárgyalása mellett a tagországok, s köztük Magyarország Kormánya is megkezdi a kohéziós források hazai elosztását keretező Partnerségi Megállapodás és operatív programok tervezeteinek véglegesítését, az ezzel kapcsolatos egyeztetéseket.

Budapest helyzete sajátos, hiszen az ország egyetlen, fejlettebb régiókatégoóriába sorolt NUTS2 régiója, itt él az ország lakosságának 18%-a, itt termelődik meg a GDP 36%-a, a funkcionális várostérség lakosságszáma pedig megközelíti a 3 millió főt.

A fenntartható európai városokról szóló Lipcsei Charta megújítása folyamatban van, melynek egyik célja, hogy még inkább felhívja a figyelmet a városok kiemelkedő szerepére az éghajlatváltozás, a lakhatás, a mobilitás és további fontos kihívások kezelésével kapcsolatban. Budapestnek naponta nagyságrendileg 2 millió ember és 400 ezer vállalkozás számára kell minőségi és hatékonyan működő szolgáltatásokat biztosítania egy olyan környezetben, ahol folyamatosan változnak a társadalmi, életminőségi oldalról felmerülő igények,

új technológiák és fogyasztási szokások jelennek meg, valamint módosulnak a működést és fejlesztést keretező hazai és nemzetközi jogszabályok, szakpolitikák.

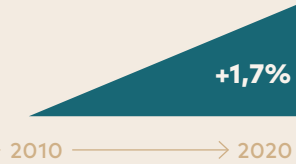
Budapest szolidáris város, egyetért a felzárkózást igénylő térségek kiemelt támogatásával, a vidék lakosság-megtartó erejét, foglalkoztatási esélyeit javító intézkedésekkel, ugyanakkor ahhoz, hogy az ország nemzetközi versenyképessége javuljon, a nemzeti szinten kitűzött gazdasági, környezeti és társadalmi célok sikeresen megvalósíthatóak legyenek Budapest és várostérségének összehangolt fejlesztésére van szükség. Ennek egyik fontos eleme, hogy a szubszidiaritás elvének megfelelően a helyi városfejlesztési stratégiák elkészüljenek középtávra (integrált településfejlesztési stratégia) és döntés szülessen azokról a fejlesztési területekről, projektekről, amelyek – illeszkedve az uniós kohéziós politika célterületeihez – a következő időszakban a hazai operatív programokon keresztül finanszírozhatóvá válnak.

A városok számára továbbra is elérhetőek lesznek közvetlen finanszírozású uniós források, ugyanakkor ezek elsősorban olyan projekteket finanszíroznak, amelyekre a hazai operatív programok nem biztosítanak lehetőséget, vagy nagyságrendileg csak sokkal kisebb léptékben. Ezért a Fővárosi Önkormányzat számára is fontos cél, hogy a következő hónapok nemzeti szintű

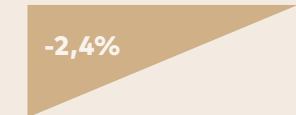
Népesség

Budapest népessége 2020-ban: **1 750 216 fő**

2010 óta Budapest népességszáma 28 650 fővel emelkedett

2010 óta az ország népességszáma 244 798 fővel csökkent

Budapest az Európai Unió 9. legnépesebb városa. A városrészekkel együttesen számítva (2 997 958 fő) szintén a 9. az Unióban. (2020)

- 1 Berlin
- 2 Madrid
- 3 Róma
- 4 Párizs
- 5 Bécs
- 6 Hamburg
- 7 Bukarest
- 8 Varsó
- 9 Budapest

Átlagos népsűrűség: **3 333 fő/km²**

A legsűrűbben lakott kerület: **VII. kerület 24 607 fő/km²**

1 lakosra jutó közösségi tulajdonú zöldterület, park

Budapest 6m²

VII. kerület 0,4m²

Kutatás-fejlesztés

Az összes K+F ráfordítás 60%-a Budapesten került befektetésre. (2018)

Budapest 60%

A kutatók és fejlesztők 62%-a Budapesten működik. (2018)

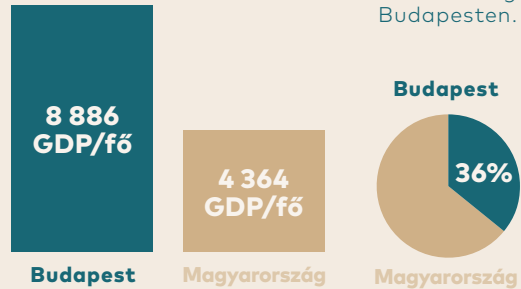
Budapest 62%

Gazdasági súlya

Az ország átlag kétszerese az egy főre jutó bruttó hozzáadott érték.

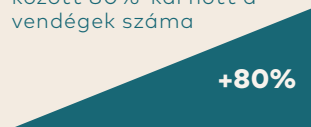
Az országban megtermelt GDP 36%-a terlik meg Budapesten.

A vendégek száma kereskedelmi szálláshelyeken

Budapesten 2010 és 2019 között 80%-kal nőtt a vendégek száma

Budapest

4 616 285 vendég

3 974 296 külföldi

Közlekedés

Szállított utasok számának összehasonlítása 2017-ben (millió fő)

Országosan:

vonat (belföld) **143,8m**

helyközi busz **487,1m**

Budapesten:

metró, földalatti **410,5m**

villamos, trolibusz **410,8m**

helyi busz **608,2m**

Napi városhatárt átlépő személygépjármű forgalom

678 400/nap

forrástervezése során érvényesítse érdekeit, s legalább akkora támogatást érjen el a város számára, mint ami az előző 2014-2020-as időszakban rendelkezésre állt.

Ez a dokumentum egy integrált területi program első elemeként a Fővárosi Önkormányzat és a tulajdonában lévő vállalatok azon fejlesztési céljait és intézkedéseit foglalja össze, amelyeket a városvezetés a következő időszakban – elsősorban a hazai operatív programokon keresztül – meg szeretne valósítani, illeszkednek az uniós és hazai szakpolitikai célkitűzésekhez. A program célja, hogy támogassa a Fővárosi Önkormányzat tárgyalási folyamatát és a szélesebb közvélemény számára is bemutathatóvá tegye a fejlesztési szándékokat.

A terv egyben alkalmas arra is, hogy a már előkészített projektek be tudjanak épülni

abba az országos projektcsomagba, amely a Magyarország rendelkezésére álló, az Európai Helyreállítási terv, s azon belül is a Következő Generáció EU (Next Generation EU) alá tartozó Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközön (Recovery and Resilience Facility) keresztül finanszírozható, és a következő három évben lehívható. A helyreállítási források elosztásánál fontos szempont az uniós két fő céljának, a zöld és digitális átállásnak az érvényesítése a gazdaság helyreállítása során, ezek egyértelműen megjelennek a Budapest Integrált Fejlesztési Programjában. A koronavírus járvány Budapesten is súlyosan érintette a kulturális, szórakoztatóipari és turisztikai szektort, de általában a kis- és közepes vállalkozásokat, ezért a gazdaság sérülékenységének csökkentése, a zöld és digitális átállás támogatása a korábbi – 2014-2020 közötti – időszak fővárosi fejlesztéspolitikai céljaihoz képest nagyobb hangsúlyt kapott.

III. Fejlesztés- politikai háttér

A fejlesztési projektek támogathatóságát első körben az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez való igazodásuk befolyásolja. Az EU a 2021-27-es megvalósítási ciklusra 5 szakpolitikai célkitűzést határozott meg a CPR rendeletben¹. Ezen célkitűzések megfelelnek a Fővárosi Önkormányzat stratégiai és cselekvési irányvonalának is. Az EU szakpolitikai célkitűzései (PO):

- Intelligensebb Európa az innovatív és intelligens gazdasági átalakítás előmozdítása révén (PO1)
- Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdításával (PO2)
- Jobban összekapcsolt Európa a mobilitás és a regionális IKT-konnektivitás fokozása révén (PO3)
- Szociálisabb Európa a szociális jogok európai pillérének végrehajtásával (PO4)
- A polgárokhoz közelebb álló Európa a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztésének elősegítése és helyi kezdeményezések révén (PO5)

Magyarország 2021-27-es ciklusra készülő operatív programjai a szakpolitikai célkitűzések mentén készülnek, azokon belül egyedi célkitűzéseket kijelölve. A fővárosi fejlesztéseknek ezekhez az egyedi célokhoz kell majd igazodniuk.

Az Európai Bizottság minden évben részletes elemzést készít az egyes tagországok költségvetési terveiről, valamint makrogazdasági és strukturális reformprogramjairól (európai szemeszter²). Az Európai Unió Tanácsa Magyarországra vonatkozó 2019. évi országjelentése³ ajánlásokat fogalmazott meg tématerületekre bontva az ország következő fejlesztési ciklusára vonatkozóan. Az országjelentésben foglalt ajánlásokat egyrészt az operatív programok készítése során kell figyelembe venni, másrészt a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre készítendő helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben is láttatni kell, hogy a tagállam a megvalósítani kívánt fejlesztésekkel miként járul hozzá a Bizottsági ajánlások megvalósításához.⁴ Az Integrált Fejlesztési Program prioritásai illeszkednek az ország számára megfogalmazott ajánlásokhoz, több esetben – a kezelendő problémák súlya miatt – egyértelmű a fővárosi érintettség, azaz a fővárosi fejlesztések nélkül az ajánlások érvényesítése és az országgal szembeni reform-elvárások teljesítése sem lehet sikeres.

Magyarország fő célja a társadalmi és gazdasági versenyképesség növelése, ami a 2021-2027 közötti kohéziós célú forrásfelhasználás tervezésének egyik kiemelt alapelve (1023/2019. (II. 11.) Korm. határozat). Ezért a rövid távú nemzetgazdasági hatások elérése mellett fokozott jelentőséget kell, hogy kapjanak a hosszabb távú hatékonyságnövelési, üzleti környezet javítási, kapacitási és emberi életminőséget javító hatások.

A Partnerségi Megállapodás és az operatív programok tervezése jelenleg folyamatban van, ezt követően kerül sor a társadalmi egyeztetési szakaszra, ezek alapján a dokumentumok tartalmának véglegesítésére, majd a Bizottsággal történő tárgyalások megkezdésére a végső jóváhagyás érdekében. A programozásért az Innovációs és Technológiai Minisztérium felel.

A Közép-Magyarország régió szétválásával a korábbi Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) megszűnik és Budapest területi fejlesztési forrásai a területi jellegű operatív programban (TOP utódja) kapnak helyet, valószínűleg önálló prioritás keretében. E mellett a 2021-2027-es időszakban is megjelennek – a 2014-2020-as időszakhoz hasonló bontásban a következő tématerületeket felölelő operatív programok:

- vállalkozás- és innováció fejlesztés;
- mobilitás;
- zöld infrastruktúrák fejlesztése és általában a klímavédelemhez kapcsolódó terület;
- humán fejlesztési terület;
- közigazgatást érintő fejlesztési terület a digitalizáció középpontba állításával.

A kohéziós források felhasználásánál továbbra is érvényesül a tematikus koncentráció elve, a korábbi időszakhoz képest 5%-ról 6%-ra nő a városfejlesztési célú ERFA forrásfelhasználás minimális aránya, továbbá az ERFA és KA forrásainak 85%-át fejlett régiókban az első két szakpolitikai célhoz (intelligensebb Európa és zöldebb, karbonszegény Európa) kapcsolódóan kell felhasználni.

Az Európai Bizottság a koronavírus okozta válság kezelésére egy új helyreállítási eszközt (Következő Generáció EU, Next Generation EU) hozott létre, amely hosszú távú uniós költségvetésbe ágyazódik. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (továbbiakban Eszköz) célja, hogy nagyléptékű pénzügyi támogatást nyújtson olyan állami beruházásokhoz és reformokhoz, különösen a zöld és digitális átállás terén, amelyek várhatóan reziliensebbé és a jövőre felkészültebbé teszik a tagállami gazdaságokat. Az Eszköznek hozzá kell járulnia az éghajlati és a környezetvédelmi fenntarthatósággal kapcsolatos szempontok

érvényesítéséhez, támogatnia kell a tiszta energiára való átállást az energetikai rendszerek korszerűsítésén keresztül. A helyreállítási források mielőbbi lehívása érdekében a tagállamoknak helyreállítási és rezilienciaépítési terveket kell készíteniük, melyekben meghatározzák a következő négy évre szóló reform- és beruházási menetrendet.

Az Eszköz forrásaiból Budapest egyaránt jogosult támogatást kapni a környezetvédelmi, természetvédelmi, kék- és zöldinfrastruktúra-fejlesztési, valamint energiahatékonysági projektjeihez. A Magyarországra allokált keret vissza nem térítendő és visszatérítendő forrásokat is tartalmaz. A Fővárosi Önkormányzat a forrásfelhasználást három, strukturális reformokkal érintett, az uniós ajánlásokhoz is illeszkedő területen kívánja felhasználni a foglalkoztatási, szociális és gazdasági területek mellett, melyek a következők:

- **Kék-zöld infrastruktúrák fejlesztése:** hálózatos projekt erős Duna-menti fókusszal, a kapcsolódó kisvízfolyások menti fejlesztési projektcsomaggal, integrált vízgazdálkodási stratégia mentén kék-zöld infrastruktúra fejlesztési eszközökkel beavatkozni a villámárvizek és magas intenzitású csapadékok visszatartása és a hóhullámok negatív hatásának mérséklése érdekében.
- **Komplex közterület-fejlesztés és forgalomcsillapítás:** parkolási rendszer, behajtási és csillapított zónák, kerékpáros és környezetbarát városi közlekedési infrastruktúra fejlesztéssel komplex kibocsátás-csökkentés Budapesten.
- **Energetikai fejlesztések a CO₂ kibocsátás és Budapest levegőminőségének javítása érdekében:** hitel/tőke eszközök kidolgozásával elősegíteni a magántulajdonú épületállomány energetikai rekonstrukcióját a zöld és egészséges környezet és szolgáltatások céllal összhangban (épületenergetikai fejlesztések, ólomcsőcsere, fűtőkorszerűsítés stb.) Az Eszköz forrásaiból forrásaiból javasolt minimálisan 300 milliárd Ft felhasználása ezen a területen a foglalkoztatási és gazdasági hatások, valamint a levegőminőségi és kibocsátás-csökkentési célok elérése érdekében.

IV. Stratégiai háttér

A Fővárosi Közgyűlés 2013-ben fogadta el a Budapest 2030 Hosszú távú Városfejlesztési Konceptiót⁵, mely a főváros jövőképét, átfogó és hosszú távú fejlesztési céljait határozza meg. A koncepció ma is érvényes jövőképének meghatározó eleme Budapest erős európai városhálózati szerepe, az innovációra, kreativitásra, oktatásra, kutatás-fejlesztésre, zöldgazdaságra épülő tudás- és készségalapú gazdaság, az alacsony energiafelhasználású, de magas hozzáadott értékű termékek és szolgáltatások előállítására, az élhetőség javítása és a magas minőségű szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosítása.

A koncepció célkitűzéseivel összhangban készült el 2014-ben az Integrált Településfejlesztési Stratégia⁶ (ITS) a város fejlesztésének középtávú, 2020-ig szóló terve. A Fővárosi Közgyűlés 2020-ban döntött arról, hogy a Lechner Tudásközpont által kidolgozott „Okos város fejlesztési modell módszertani útmutató” figyelembevételével a 2021-2027 közötti időszakra új Integrált Településfejlesztési Stratégiát készít. A széleskörű társadalmi részvétel mellett készülő terv kidolgozása folyamatban van. A készülő ITS Budapest nagyvárosi és térségi szerepének erősítését és versenyképességének növelését saját hatáskörében három stratégiai területen keresztül kívánja előmozdítani:

- **Kezdeményező városkormányzással** egy szolgáltató, okos és jól szervezett város feltételeinek megteremtése, melyben kulcsszerepet kap az együttműködés, az innováció, a gazdaságélénkítés, a szervezeti és humán erő fejlesztés, a digitalizáció
- **Zöld városfejlesztéssel** egy élhető és egészséges, értékőrző és értékteremtő

város kialakítása, mely magában foglalja a hatékony erőforrásgazdálkodást, a környezeti károk csökkentését, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó, egészséges városi környezet komplex szemlélettel történő fejlesztését

- **Esélyteremtő városkormányzással** egy nyitott és erős, méltányos és szolidáris közösségre épülő város létrehozása, a lakáshelyzet javításával, a szegénységet és a hajléktalanságot eredményező helyzet megváltoztatására való törekvéssel, a hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének biztosításával, az idősellátásban jelentkező növekvő igények kezelésével, az egészségmegőrzés feltételeinek támogatásával.

Az ITS-ben szereplő projektek jelentős része integrált projekt, ahol több támogatási forrás – adott esetben több operatív program – bevonása a legcélszerűbb. Ilyen területek például a következők:

- Kék-zöld infrastruktúrák fejlesztése, a zöldfelületi fejlesztések, melyek integrálják a szükséges közműfejlesztéseket, csapadékvíz-hasznosítási megoldásokat, aktív mobilitást és rekreációt szolgáló fejlesztéseket, de összekapcsolódhatnak szervesen árvízvédelmi fejlesztésekkel és a városi hőszigetelést csökkentő projektelemekkel.
- Energetika és körforgásos gazdaság összekapcsolódása, a hulladék újrahasznosítás során energia, távhő előállítás, a távhőszolgáltatás zöldítése.
- Épületenergetikai és intézményi fejlesztések

összekapcsolódása, az idősellátás, a bérlakásszektor és a hajléktalan ellátás infrastrukturális hátterének komplex szemléletű fejlesztése a szoft elemek – szervezetfejlesztés, humán erőforrás képzés – kapcsolódásával.

Az „okos város” szemlélet, a fenntarthatóság és az integrált megközelítés alkalmazása évek óta kiemelt szerepet tölt be a Fővárosi Önkormányzat városfejlesztési intézkedéseiben, a tervezés és a projektek megvalósítása során egyaránt. Budapest Mobilitási Terve a fenntartható mobilitási tervezés módszertanával készült, mely a korszerű, emberközpontú és élhető városi környezet megteremtését célozza a közlekedési rendszerek komplex szemléletű fejlesztésével.

Budapest a vissza nem térítendő támogatások mellett a visszatérítendő források pénzügyi eszközökön keresztül történő felhasználását is kezdeményezi: a Budapesti Városfejlesztési Alap felállításának előkészítése folyamatban van, célja olyan városfejlesztési célokhoz illeszkedő, pénzügyileg fenntartható (bevételegeneráló vagy költségmegtakarítást eredményező) projektek megvalósítása, melyek a piaci hozamvárásokhoz képest csak hosszabb idő alatt térülnek meg. Az Alap a piaci kondícióknál kedvezőbb feltétel mellett a város által kontrollált döntéshozással támogat projekteket és az Alap visszaforgó jellegénél fogva többször kihelyezhető. A Városfejlesztési Alap vizsgált befektetési részpiacai:

- épületenergetikai célú fejlesztések (benn a lakossági energiahatékonysági beruházások volumenének lényeges növekedését biztosító ESCO jellegű finanszírozási szervezeti modell megvalósítása);
- megújuló energiatermelés;
- városüzemeltetési feladatok innovatív támogatása smart rendszerek alkalmazásával;
- jelentős tőkebefektetést igénylő, de várospolitikai szempontból kiemelt jelentőségű ingatlanok fejlesztése (többek között lakhatási célú ingatlanok építése, a közszolgáltatások munkaerő-biztosítása érdekében dolgozói apartmanok kialakítása, munkásszállások felújítása).

A Fővárosi Önkormányzat Integrált Fejlesztési Programja az első lépés abba az irányba, hogy Budapestre az Unió által támogatott Integrált Területi Beruházás (Integrated Territorial Investment) eszköz alkalmazása lehetővé váljon, mely több operatív program finanszírozásával, a területi szereplők (vállalkozások, intézmények, kerületi önkormányzatok, kormány, civil szervezet) tervezett fejlesztéseit összehangolva, egy területi alapú, közösségvezérelt középtávú támogatási program.

A Fővárosi Önkormányzat saját fejlesztésein túlmenően kiemelten fontosnak tartja az alábbiakban felsorolt, Budapesten megvalósuló fejlesztési szükségletek operatív programokon keresztüli támogatását is:

- Kerületek fejlesztési szándékai:
 - Integrált városfejlesztés (zöldinfrastruktúra és rekreációs területek, központrendszer, szociális városrehabilitáció)
 - Intézményfejlesztés (oktatás-nevelés, szociális ellátás, egészségügy, kultúra, közigazgatás), épületenergetikai fejlesztések, digitalizáció
- Egyéb érdekeltek fejlesztéseinek támogatása, kiemelten:
 - Kutatás-fejlesztés-innováció területén megvalósuló projektek
 - KKV-k digitális átállását, a hatékonyság növelését eredményező üzleti innováció támogatása
 - Befektetés a humán erőforrásba – képzési, oktatási projektek, élet-hosszig tartó tanulás támogatása
 - Befektetés az egészségügyi, oktatási és szociális szektorba
 - Hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének biztosítása
 - Elővárosi vasúti közlekedés és HÉV vonalak fejlesztése, P+R parkolók kialakítása az agglomerációban

A Fővárosi Önkormányzat és vállalatai több, a közigazgatási határon kívül elhelyezkedő telephelyen is kezdeményez fejlesztéseket a jövőben, melyek egyrészt az agglomerációs ellátás és szolgáltatások biztonságát javítják (vízi közmű beruházások), másrészt növelik a hátrányos helyzetű térségekben a helyi foglalkoztatási lehetőségeket (idősellátás Pest megye és Nógrád megye kistérségeiben).

V. Prioritások, intézkedések, tervezett projektek

1. PRIORITÁS: HATÉKONY ÉS FENNTARTHATÓ ERŐFORRÁS-GAZDÁLKODÁS

PRIORITÁS HÁTTERE

A 2015-ös ENSZ Párizsi Megállapodás célkitűzéseinek elérése érdekében az európai zöld megállapodás (EGD, European Green Deal)⁸ egyik központi célkitűzése, hogy Európa 2050-re karbon-semlegesé váljon. Az EU Éghajlat- és Energiapolitikai Keret (EEK, 2014⁹) 2030-ig fogalmaz meg célkitűzéseket, többek között az üvegházhatású gázok (ÜHG) kibocsátásának 40%-kal történő csökkentését az 1990-es bázisévhez képest, a megújuló energiaforrások arányának 27%-ra történő emelését a teljes energiafelhasználáshoz képest, valamint az energiahatékonyságnak ugyancsak 27%-kal való javítását. A fentiekkel összhangban készült el a Nemzeti Energia és Klímaterv célrendszere, így Magyarország is vállalta, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátását legalább 40%-kal csökkenti 2030-ig 1990-hez képest (NEÉK, 2020¹⁰).

Budapest üvegházhatású gáz kibocsátásának 77%-ért az energiafelhasználás felelős. Ez a nagy arány annak köszönhető, hogy jelenleg az energiafelhasználás 84%-ban fosszilis alapú és a megújuló energiaforrások részaránya csekély, csupán 4%. (Budapest Klímastratégiája, 2018).

Az épületek energiafelhasználásának kb. 60%-a a háztartásoknál jelentkezik, míg 35%-ot tesz ki a közületek, szolgáltatások és kereskedelem együttesen (NEÉS, 2015). A budapesti ÜHG-kibocsátások mérséklésének egyik leghatékonyabb módja ezért az épületek üzemeltetéséhez szükséges energiaigény csökkentése, amely mind a villamos energia, mind a földgáz, mind az egyéb energiahordozók felhasználásának mérséklését eredményezi. A budapesti lakóépületek energiaigénye (annak CO₂-hozzájárulása) adja az összes ÜHG csökkentési (mitigációs) lehetőség gyakorlatilag 75%-át. Budapesten a többi településsel ellentétben a legmagasabb azon háztartások aránya (16%), ahol a jövedelem több mint 40%-át viszik el a lakásfenntartás költségei, ami könnyen kritikus helyzetbe sodorhatja a családokat. Miközben a háztartások átlagosan jövedelmük 12%-át fordították energiára 2016-ban, a szegényebb háztartások esetében ez az arány két-háromszoros is lehet. A háztartások energiafelhasználásának ugyanis közel háromnegyed része (74%) a fűtésre megy el. A jövedelmük 34%-ánál magasabb energiaköltségekkel rendelkező háztartások kb. 85%-a egy lakásos családi házban él (Energiaklub, 2012). A lakóépületek korszerűsítése tehát nem csak környezeti, hanem társadalmi kérdés is, a belvárosi

leromlott fizikai állapotú társasházak mellett a külső kerületek családi házas területén egyaránt indokolt.

Bár a budapesti szintű energiafelhasználáson és CO₂-kibocsátáson belül a fővárosi távhőszolgáltatások nem jelentik a legjelentősebb ágazatot – a FŐTÁV energiafelhasználása a fővárosi szint 9%-át, CO₂-hozzájárulása 8%-ot jelent – ennek ellenére jelentős szerepe van a városi levegőminőség javításában, a fejlesztések eredményeként a megújuló energiaforrások aránya tovább növelhető, és biztosítani tudja a jelentős léptékű ingatlan-felújítások és fejlesztések kapcsolódási lehetőségét. A levegőtisztaság Budapest egyik legjelentősebb környezeti problémája, az elmúlt tíz év mérési eredményei alapján Budapesten a nitrogén-dioxid (NO₂), a PM10 (szálló por) és annak benz(a)-pirén (BaP) tartalma még rendszeresen meghaladja a levegőterheltségi szintre vonatkozó határértékeket, továbbá a talajközeli ózonszint esetenkénti feldúsulása okoz rendkívüli levegőterheltséget.

A hulladékgazdálkodás szoros összefüggésben áll az anyaghasználattal, vagyis az erőforrás-gazdálkodással. A körforgásos gazdaságra való átállás célja a hulladék tervezett és tudatos megszüntetése, így a jelenlegi lineáris lefolyású hulladéktermelő szemléletmód („vedd meg – használd – dobd ki – vegyél újat”) helyett az anyagfelhasználás ciklikusságának előtérbe helyezése. Az *EU Hulladék Keretirányelve* alapján 2025-ig az újrahasználatra előkészített és újrafeldolgozott települési hulladék mennyiségét tagállami szinten legalább 55 tömegszázalékra kell növelni, valamint 2035-re meg kell valósítani a hulladéklerakókról szóló irányelv által megfogalmazott célkitűzést, mely szerint a hulladéklerakóban lerakott települési hulladék mennyisége tagállami szinten a képződő települési hulladék összes tömegének legfeljebb 10%-a lehet. A budapesti hulladékkezelés fő problémája a települési hulladékok alacsony szelektív visszagyűjtési és hasznosítási aránya (2017-

ben 13%), ami uniós összehasonlításban is rossz hulladéklerakási arányt eredményez (2017-ben 32%). A házhoz menő szelektív gyűjtés eredményességének növelése mellett jelentős potenciál van az üveg- és biohulladék begyűjtése és újrahasznosítása területén. Budapesten az FKF Zrt. fenntartásában jelenleg 17 hulladékgyűjtő udvar működik, ahol a lakosság nagyrészt díjmentesen leadhatja a szelektíven gyűjtött hulladékot. A hulladékudvarok közül kettő a 2016 júniusában átadott *Szemléletformálási és Újrahasználati Központokkal* egy ingatlanon helyezkednek el. A lakosság környezettudatosságának, a szelektív hulladékgyűjtésben való elkötelezettségének fejlődését mutatja, hogy a hulladékudvarokban gyűjtött hulladék mennyisége 2012 óta dinamikusan növekszik, 2017-ban 5.848 tonna volt, ami az előző évi mennyiség 173%-a. Az itt begyűjtött hulladékok közül valamennyi frakció mennyisége nőtt, így az udvarok kihasználtsága jelentősen megnövekedett. Budapest célja, hogy további 6 db hulladékudvart és 2 db Szemléletformálási és Újrahasználati Központot létesítsen. További jelentős hulladékkezelési feladat a szennyvíztisztítási folyamatok eredményeképp folyamatosan keletkező, jelentős mennyiségű szennyvíziszap megfelelő kezelése, hasznosítása.

Mivel Budapest és egyes agglomerációs települések vízellátása a Duna parti szűrésű rétegeit használja, ezért az a klimatikus hatásoknak nagyon kiszolgáltatott. A vízbázisok mennyiségi és minőségi megfelelősége a dunai vízjárással is szorosan összefügg, ugyanis sem a magas (>450 cm), sem pedig az alacsony (<120 cm) vízállás nem kedvez a kutak üzemének. A megtermelt víz gravitációs/ alacsony nyomású gyűjtőcsatorna csőhálózaton, gépházakon, víztároló medencéken és onnan az 1868 óta folyamatosan épülő, többféle csőanyagból álló hálózaton keresztül jut el a fogyasztókhoz. A hálózat több kockázatos eleme (Sentab és azbesztcement csövek, ólom bekötővezetékek) a közeljövőben cseréjére szorul.

PRIORITÁS CÉLJA

A prioritás alatt felsorolt intézkedések és projektek hozzájárulnak Budapest klíma- és környezetpolitikai céljaihoz:

- 2030-ig 15%-os CO₂ kibocsátás-csökkentés 2015-höz képest (Budapest Klímastratégiája, 2018)
- Figyelembe véve az EU-s irányelvet Budapestnek törekednie kell, hogy 2025-ig a települési szilárd hulladék hasznosítási aránya közelítsen az 55%-hoz (összhangban az Európai Unió 2018-ban módosított hulladék keretirányelvében¹¹ megfogalmazott célokkal)
- 2035-ig a lerakással ártalmatlanított hulladék összes kezelt települési hulladékon belüli arányának 10%-ra csökkentése (összhangban az Európai Unió 2018-ban módosított hulladéklerakó irányelvében megfogalmazott célokkal)

Budapest biztonságos működése és kiegyensúlyozott fejlődése érdekében a rendelkezésre álló fizikai erőforrásokat hosszú távon fenntartható módon kell hasznosítani, a fosszilis- helyett a megújuló energiaforrások arányának minél több területen való növelése és a hatékonyabb energia- és anyaggazdálkodás megvalósítása szükséges. Ennek érdekében a következő célok mentén kerültek az intézkedések kialakításra:

- **Városüzemeltetés és közintézmények energiafelhasználásának csökkentése:** a Fővárosi Önkormányzat és vállalatai tulajdonában lévő, városüzemeltetéshez kapcsolódó és közintézmények működését szolgáló ingatlan állomány – mely a nemzeti vagyon részét képezi – energiahatékonsági felújítása,

megújuló energia használatának növelése, energiahatékonyt szolgáló technológiai, gépészeti fejlesztések. Közüzemi fogyasztás folyamatos és automatikus mérését lehetővé tevő intelligens rendszerek bővítése.

- **Távhőrendszer versenyképességének javítása az egészséges városi környezet érdekében:** hőgyűrű kialakításával hálózatfejlesztés, független hőközetek összekapcsolása, megújuló energia hasznosítási arányának növelése, valamint komplex energetikai szolgáltatások fejlesztése (fűtés, hűtés, napelemes rendszerek); távfelügyeleti rendszer fejlesztése.
- **A hulladéktermelés megelőzése és az újrahasznosítási arány növelése a hulladékgazdálkodásban:** az újrahasználatot ösztönző rendszer fejlesztése; a települési hulladékok minél nagyobb arányú újrahasznosítási aránya és a lerakótól való eltérítés érdekében a szelektív hulladékgyűjtés bővítése.
- **A magántulajdonú épületek energetikai felújításának felgyorsítása:** - épületenergetikai fejlesztések volumenének növeléséhez ösztönzők, valamint szervezeti, finanszírozási eszközök kialakítása.
- **Korszerű, biztonságos és energiahatékony víziközmű szolgáltatások:** a szennyvízkezelés energiahatékonyosságának növelése; vízminőségi és kapacitáskockázatokat kezelése; technológiai fejlesztések és kapacitásbővítés a víziközmű rendszerekhez kapcsolódva.

**ILLESZKEDÉS AZ EURÓPAI SZEMESZTER 2019. ÉVI
ORSZÁGJELENTÉSÉBEN, A 2021-2027 KÖZÖTTI IDŐSZAK
KOHÉZIÓS FORRÁSAINAK FELHASZNÁLÁSÁRA
VONATKOZÓ AJÁNLÁSOKHOZ
(COM (2019) 150 FINAL)**

2. szakpolitikai célkitűzés: Alacsony szén-dioxid-kibocsátású és zölddebb Európa – Tiszta és méltányos energetikai átállás, zöld és kék beruházás, körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és kockázatmegelőzés

Mivel Magyarország gazdasága viszonylag energiaigényes, az energiahatékonyság növelése éppolyan fontos, mint a megújuló energiaforrások részarányának növelése. A Bizottság magas prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások felhasználása terén, különös tekintettel az alábbiakra:

- **a lakóépületekben az energiafogyasztási szintek csökkentése,** például a többlakásos épületek felújítása révén, valamint a kis- és középvállalkozások energiahatékonyságának javítása;
- a középületek és a távfűtési hálózatok energiahatékonyságának javítása;
- az üvegházhatásúgáz-kibocsátás és a levegőszennyezés csökkentése a fosszilis tüzelésű kazánok megújuló energián vagy alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiaforráson alapuló létesítményekkel való felváltása révén, kiegészítve **az épületek energiahatékonysági felújításával**;
- **a megújuló energiaforrásokra való átállás támogatása a fűtés és hűtés terén,** többek között az EU Duna Régió Stratégia keretében indított közös kezdeményezések, például a **geotermikus energiára** és a biomasszára vonatkozó kezdeményezések révén.

Bár folyamatban van az ivóvíz-infrastruktúra fejlesztése, továbbra is nagy szükség van a vízforrások védelmére, és magasak a szivárgással kapcsolatos veszteségek is. A Bizottság prioritást képező beruházási szükségleteket azonosítottak a fenntartható vízgazdálkodás előmozdítása és különösen a következők tekintetében:

- az ivóvízellátás javítása a vízhierarchiát követve, beleértve **a vízálózatok szivárgás-csökkentését és más hatékonysági intézkedéseket** is; a víz újrahasznosítása az ivóvíztől eltérő célokra (pl. városi öntözés); az ivóvíz-hozzáférés javítása a közterületeken, valamint a sebezhető és marginális csoportok számára; **a vízkészletek védelme.**

Bár Magyarország erőfeszítéseket tesz gazdag természeti örökségének megőrzése és levegőminőségének javítása érdekében, a környezeti intézkedések végrehajtása továbbra is kihívást jelent. A Bizottság prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított a biológiai sokféleség elősegítése, a városi környezetben található zöld infrastruktúra fejlesztése és a szennyezés csökkentése terén, különös tekintettel az alábbiakra:

- **a levegőminőség,** valamint a kapcsolódó monitoring és modellezés **javítása**

Magyarországon a hulladékgazdálkodás továbbra sem hatékony, és a fontos uniós célok teljesítése nehézségekbe ütközik. A Bizottság magas prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított a körforgásos gazdaságra való átállás előmozdítása érdekében, különösen tekintettel a következőkre:

- a hulladékgazdálkodási hierarchiában a legmagasabb szintű lépések irányába történő elmozdulás támogatása: a hulladékkeletkezés megelőzése, az újrahasznosítás és újrafeldolgozás, valamint a szelektív hulladékgyűjtési rendszer bővítése;
- a kapacitásépítést célzó beruházások a körforgásos gazdaságra való áttérésben részt vevő valamennyi érdekelt fél számára, valamint a körforgásos gazdaság előmozdítása a kis- és középvállalkozásokban;
- a nyersanyagok alternatíváinak kifejlesztése és az újrafeldolgozott anyagok használatának ösztönzése (pl. az újrafeldolgozott tartalom iránti kereslet növelését célzó intézkedések, a másodnyersanyag-visszanyerés előmozdítása).
- a biológiai sokféleség és a Natura 2000 hálózat támogatása a városi területeken.

5. szakpolitikai célkitűzés

– A polgárokhoz közelebb álló Európa a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése és a helyi kezdeményezések támogatása révén

A Bizottság magas prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított a városi területek integrált társadalmi, gazdasági, kulturális és környezeti fejlődésének előmozdítása érdekében és különösen a következők tekintetében:

- a kiválasztott funkcionális városi területek, így egyetemi, innovációs, tudományos és technológiai központok specifikus potenciáljába való beruházás, valamint **a sajátos városi kihívások kezelése a helyi szükségletek alapján megkülönböztetve;**

1.1. INTÉZKEDÉS: ENERGIATAKARÉKOS ÉPÜLETEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>ÉPÜLETENERGETIKAI FEJLESZTÉSEK I. – INTÉZMÉNYEK A Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló kulturális, sport és elsősorban a szociális célú ingatlanokban energiahatékonyság növelését célzó épületenergetikai és gépészeti fejlesztések, megújuló energia használata az egyedi ingatlan szintű sajátosságok figyelembe vételével.</p> <ul style="list-style-type: none"> • hajléktalan ellátás intézményei • időszotthonok • Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár tagkönyvtárai • színházépületek • sportcélú ingatlanok (Dr. Szent-Györgyi Albert Uzsoda, megújuló energia egyéb intézményekben) 	15 000	2021	7 év
<p>ÉPÜLETENERGETIKAI ÉS TECHNOLÓGIAI FEJLESZTÉSEK II. – GAZDASÁGI SZERVEZETEK (kedvezményezett gazdasági szervezetek szintjén bontható, ütemezhető projektek) (visszatérítendő források/városfejlesztési alap bevonásának lehetősége) A Fővárosi Önkormányzat tulajdonával érintett szolgáltató gazdasági szervezetek ingatlanállományának épületenergetikai fejlesztései, megújuló energia használata, energiahatékonyságot eredményező technológiai fejlesztések, valamint kapcsolódó épület- és technológiai felügyeleti rendszerek (IKT) kialakítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budapesti Vízművek Zrt. • Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. • Budapesti Temetkezési Intézet Zrt. • Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt. • Fővárosi Közterület-fenntartó Nonprofit Zrt. 	15 000	2021	7 év
<p>ÉPÜLETENERGETIKAI FEJLESZTÉSEK III. – LAKÓÉPÜLETEK (időbeli ütemezés szerint támogatási projektekre bontva) A Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló bérlakásoknak helyet adó épületek energiahatékonysági megújítása (összesen 13 épület és 897 bérlakás)</p>	1 700	2021	7 év
<p>ÉPÜLETENERGETIKAI FEJLESZTÉSEK IV. – MAGÁNTULAJDONBAN LÉVŐ LAKÁSÁLLOMÁNY ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSÉNEK TÁMOGATÁSA PÉNZÜGYI ESZKÖZÖKÖN KERESZTŰL VFA /visszatérítendő források bevonásával Elsősorban a családi házak épületenergetikai fejlesztése a cél egy több komponensű finanszírozási modell kialakításával. Az RRF keret felhasználásával a COVID-19 járványhelyzet foglalkoztatási hatásainak kezelése és az üvegházhatású gázok kibocsátásának és levegőminőség javításának együttes kezelése. Cél, hogy a lehető legnagyobb energiahatékonysági javulás legyen elérhető a különböző műszaki beavatkozások együttes megvalósításával. A komplex beavatkozási csomag része az egészség szempontjából kockázatot jelentő azbeszt és ólomcsövek cseréje. Pilot projektként a projekt további része:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. a „mérgező családi házak” szennyező és emberi egészséget veszélyeztető fűtési gyakorlatának átalakítása. 2. Napos Budapest pilot projekt tapasztalatai alapján energiaközösségek kialakítása, a napenergia hasznosítása a magánszektorban 	15 000	2021	7 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- a Fővárosi Önkormányzat és gazdasági társaságai tulajdonában álló épületek esetében az üzemeltetés hatékonyságának növelése;
- károsanyag-kibocsátás szintjének csökkenése, energia- és anyagfelhasználás csökkentése, optimalizálása;
- fosszilis energiahordozóktól való függőség csökkentése;
- korszerűbb szolgáltatások (ügyfelek elégedettségének növelése) és foglalkoztatási környezet (munkaerő megtartása, vonzása);
- megfizethető lakhatás feltételeinek megteremtése, rezsiköltségek csökkentése az energiahatékonysági beruházások eredményeként a bérlők számára;
- a beruházások pozitív foglalkoztatási, munkahelyteremtési hatása.

1.2. INTÉZKEDÉS: TÁVHŐELLÁTÓ RENDSZER FEJLESZTÉSE

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>NO_x KIBOCSÁTÁS CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN A PTVM KAZÁNOK REKONSTRUKCIÓJA VAGY CSERÉJE A 110/2013. (XII. 4.) VM rendeletben („az 50 MWth és annál nagyobb teljes névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések működési feltételeiről és légszennyező anyagainak kibocsátási határértégeiről”) foglalt határértékek teljesítési kötelezettsége miatt beruházásokat szükséges végezni az Újpalotai és az Észak-budai fűtőművekben, hogy a működés során keletkező nitrogén-oxidok (NO_x) mennyiségét csökkenteni lehessen. Az előzetes műszaki vizsgálatok alapján kerül sor a kazánok felújítására vagy cseréjére. Összesen 5 érintett kazán található a FŐTÁV Zrt. fűtőműveiben, 2 Újpalotán és 3 Észak-Budán. A projekt eredményessége elsősorban a NO_x gázok 70%-os csökkenése, mindemellett, tervezetten 3.672 GJ/év energia-hatékonysági fejlesztéssel elért éves primerenergia-megtakarítás jön létre.</p>	4 785	2021	7 év
<p>RÁKOSKERESZTÚRI GEOTERMIKUS 4-5 MW-OS HŐFORRÁS LÉTESÍTÉSE A budapesti távhő zöldítése érdekében megújuló energia alapú fejlesztési projekt. A projekt illeszkedik a hatékony távhő és a 7/2006. (V. 24.) TNM rendelet által előírt, 2021. január 1-től minden új épületre vonatkozó, minimálisan 25% megújuló energia-résarány biztosításához. A projekt műszaki tartalma: a kitermelő kút, a kezelő rendszerek (szivattyú, gázleválasztó, nyomástartó, vezeték infrastruktúra, hőközpont), hőcserélő és visszasajtoló kút részegységek telepítése. A projekt eredményeként, tervezetten 4,5 MW új, megújuló energia bázisú hőtermelő kapacitás, 64.800 GJ/év megújuló energia-forrásból előállított energia-mennyiség jön létre és évente 5.057 tCO₂ kibocsátás csökkenés érhető el.</p>	1 733	2021	7 év
<p>KISPESTI GEOTERMIKUS 20 MW-OS HŐFORRÁS LÉTESÍTÉSE A budapesti távhő zöldítése érdekében megújuló energia alapú fejlesztési projekt. A projekt illeszkedik a hatékony távhő és a 7/2006. (V. 24.) TNM rendelet által előírt, 2021. január 1-től minden új épületre vonatkozó, minimálisan 25% megújuló energia-résarány biztosításához. A projekt műszaki tartalma: a kitermelő kút, a kezelő rendszerek (szivattyú, gázleválasztó, nyomástartó, vezeték infrastruktúra, hőközpont), hőcserélő és visszasajtoló kút részegységek telepítése. A projekt eredményeként, tervezetten 20 MW új, megújuló energia bázisú hőtermelő kapacitás, 288.000 GJ/év megújuló energia-forrásból előállított energia-mennyiség jön létre és évente 22.477 tCO₂ kibocsátás csökkenés érhető el.</p>	8 800	2021	7 év
<p>HUHA GŐZTURBINA CSERE ÉS KAZÁNOK REKONSTRUKCIÓJA A HUHA 40 éves gőzturbinájának egy, a távhőtermelés igényeihez illeszkedő kondenzációs rendszerűre való cseréje, amely az energiahatékonyság jelentős növelése mellett lehetőséget teremt az 50%-ban megújulóknak tekintett hulladékhő alapú hőtermelés növelésére. Az Új Nemzeti Energia Stratégia a HUHA turbinacserét a távhő egyik kulcsprojektjeként azonosítja. A projekt eredményeként, tervezetten 20 MW új, megújuló energia bázisú hőtermelő kapacitás és 388.800 GJ/év energia-hatékonysági fejlesztéssel elért éves primerenergia-megtakarítás jön létre, továbbá évente 29.372 tCO₂ kibocsátás csökkenés érhető el.</p>	11 000	2021	7 év

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>VILLANYKAZÁNOK ÉS HŐTÁROLÓK TELEPÍTÉSE Villamos energia rendszer rugalmasságát elősegítendő villanykazánok és hőtárolók telepítése (2x30 MW). A villamos energia termelési csúcs és a távhő használati igény eltérő időpontjainak kiegyenlítése érdekében.</p>	4 000	2021	2 év
<p>TÁVVEZETÉKI ENERGIAHATÉKONYSÁGI REKONSTRUKCIÓ A meglévő hálózat karbantartása és tervezetten, a korróziós hatások csökkentése érdekében előszigetelt, közvetlen földre fektetett vezetékekre való cserevezetékek fektetése. A rekonstrukciók eredményeként, tervezetten 177.052 GJ/év energia-hatékonysági fejlesztéssel elért éves primerenergia-megtakarítás jön létre és 11.834 tCO₂ egyenérték üvegházhatást okozó gázok éves csökkenés érhető el.</p>	15 400	2021	7 év
<p>TÁVHŐKÖRZETEK ÖSSZEKAPCSOLÁSA STRATÉGIAI GERINCVEZETÉK TOVÁBBI FEJLESZTÉSÉVEL – DÉL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kelenföldi és csepeli hőközvet összekötése • Kispesti és csepeli hőközvet összekötése • Galvani hídi átvezetés szivattyúház telepítéssel • Csepel csillagpont - Rákóczi híd kooperációs gerincvezeték megépítése 	29 008	2021	7 év
<p>ÚJPESTI HIDRAULIKAI KAPACITÁSBŐVÍTÉS PROJEKT I. ÜTEM A Pannónia I. és II. projektek prognosztizált új fogyasztóinak elláthatósága a Tahi utcai szivattyú állomás fejlesztésével, ill. a Tahi úti vezeték bővítésével valósítható meg.</p>	2 022	2021	3 év

További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>HŐKÖZPONTI ENERGIAHATÉKONYSÁGI ÉS IRÁNYÍTÁSTECHNIKAI REKONSTRUKCIÓ</p> <p>A műszaki színvonal emelésével a szolgáltatás hatékonyságának és az ellátásbiztonság növelése érdekében a FŐTÁV Zrt. által kezelt hőközpontok rekonstrukciója.</p> <p>A beruházás során megtörténik a FŐTÁV által gyártott korszerű modul hőközpontok beüzemelése és a hőközpontok távfelügyeleti rendszerének kiépítése. A fejlesztések eredményeként, tervezetten 137.4165 GJ/év energia-hatékonysági fejlesztéssel elért éves primerenergia-megtakarítás jön létre és évente 9.237 tCO₂ kibocsátás csökkenés érhető el.</p>	9 702	2021	7 év
<p>ERZSÉBET HÍD - DÉLI VÁCI UTCA, ÚJ FOGYASZTÓK BEKAPCSOLÁSA A TÁVHŐSZOLGÁLTATÁSBA</p> <p>A kelenföldi hőközrhez kapcsolódó Erzsébet hídi tranzitvezeték pesti oldalán folytatódó további bővítése a déli Váci utca irányába új fogyasztók távhőhálózatra csatlakoztatása érdekében.</p>	1 776	2021	2 év
<p>PANNÓNIA TÁVVEZETÉK II. ÜTEM, BELVÁROS ÉSZAKI RÉSZÉNEK TÁVHŐELLÁTÁSA</p> <p>Az V. kerület északi részének távhőellátása érdekében szükséges távhő- gerincvezeték,- elosztóvezetékek valamint bekötővezetékek építése. A projekt I. üteme a XIII. kerület Radnóti Miklós utca és az V. kerület Markó utca közötti szakasz. A projekt II. üteme az V. kerület Markó utca és az V. kerület Szabadság tér között 820 fm nyomvonalhosszban 2xDN300-as, 460 fm nyomvonalhosszban 2xDN250-es és 637 fm nyomvonalhosszban 2xDN200-as átmérőjű távhő-gerincvezetékek és műtárgyak, fogyasztói bekötő vezetékek építését foglalja magában.</p> <p>A piacfejlesztési tevékenység eredményeként jelenleg, a szándéknyilatkozatokkal lefedett fogyasztói kör teljesítmény igénye 15,3 MW.</p> <p>A projekt eredményeként, tervezetten 71.629 GJ/év energia-hatékonysági fejlesztéssel elért éves primerenergia-megtakarítás jön létre és évente 4.836 tCO₂ kibocsátás csökkenés érhető el.</p>	1 587	2021	3 év
<p>KISPEST, ÚJPEST D2 PROJEKT ÉS D3 PROJEKT</p> <p>A Kispesti hőközr és az Újpesti hőközr összekötése érdekében tervezett hőkooperációs gerincvezeték:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a Kispesti hőközrből a Füredi utcai hőközrzig tartó szakasz (D2) • a Füredi utcai hőközrből a Városligetig tartó szakasz (D3) <p>kiépítése és a szakaszhoz kapcsolódóan új fogyasztók távhőhálózatra kapcsolása.</p>	7 000	2021	2 év
<p>ZUGLÓ VÁROSKÖZPONT - BOSNYÁK TÉR PROJEKT</p> <p>A Bosnyák tér és környékére tervezett ingatlanfejlesztéssel elérhető új fogyasztók távhőhálózatra csatlakozásának megteremtése a Füredi utcai hőközr irányából.</p>	3 000	2022	7 év
<p>RÁKÓCZI HÍDI TÁVVEZETÉK PIACBŐVÍTŐ HIDRAULIKAI KAPACITÁSBŐVÍTÉSE PROJEKT</p> <p>Rákóczi hídi távvezeték piacbővítő hidraulikai kapacitásbővítése projekt 915 nyvfm DN800, 530 nyvfm (4db) DN500, 480 nyvfm DN600 gerincvezeték kiépítésével. (ún. Rákóczi híd projekt).</p> <p>A projekt része az egységes hőkooperációs rendszernek.</p>	7 636	2022	3 év
<p>INNOVATÍV HŐTÁROLÓK LÉTESÍTÉSE HŰTÉSI PROJEKTEKHEZ</p> <p>A hűtési szolgáltatás további szélesítése, az ellátásbiztonság, az energiahatékonyság és a gazdaságosság érdekében hidegenergia tárolók létesítése.</p>	1 000	2022	2 év

További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
AZ ÉSZAK-BUDAI FŰTŐMŰ OLAJTARTÁLYAINAK HŐTÁROLÓVÁ ALAKÍTÁSA Az Észak-budai Fűtőmű használaton kívüli olajtartályainak hőtárolóvá alakítása és üzemviteli előnyök alapján kapcsolatlan termelt hő tárolására történő hasznosítása.	1 300	2022	2 év
KISPESTI HIDRAULIKAI KAPACITÁSBŐVÍTÉS PROJEKT A Budapesti Erőmű Zrt. Kispesti Erőműjéből elállott, hőkooperációs vezetékkel elért potenciális új fogyasztók ellátásbiztonsága érdekében szükséges a Kispesti Erőműből induló vezeték bővítése.	1 282	2021	3 év
TESTNEVELÉSI EGYETEM (TE) PROJEKT A Kelenföldi hőköorzethez kapcsolódóan gerincvezeték létesítése a XII. kerület irányába, a Testnevelési Egyetem és további új fogyasztók távhőhálózatra kapcsolása érdekében.	3 415	2021	2 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- A műszaki színvonal emelésével a távhő szolgáltatás hatékonyságának és az ellátásbiztonság növelése.
- A távhő zöldítése, továbbá a jogszabályi megfelelésen, az energiahatékonyság mellett a távhőszolgáltatás elfogadottságának növelése.
- Budapest levegőminőségének javítása.

1.3. INTÉZKEDÉS: BERUHÁZÁS A KÖRFORGÁSOS GAZDASÁGBA

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>BIOHULLADÉK KEZELÉSE – I. PILOT Az EU Körforgásos gazdaságról szóló csomagban elfogadott hulladékgazdálkodási célértékek teljesítése érdekében lakossági biohulladék (konyhai hulladék, ételmaradék) kezelési rendszerének kiépítése – pilot kísérleti szakasz</p>	5 040	2022	2 év
<p>BIOHULLADÉK KEZELÉSE – II. Az EU Körforgásos gazdaságról szóló csomagban elfogadott hulladékgazdálkodási célértékek teljesítése érdekében lakossági biohulladék (konyhai hulladék, ételmaradék) kezelési rendszerének kiépítése – fővárosi szintű megvalósítás</p>	10 000	2025	2 év
<p>KOMPOSZTÁLÁSI KAPACITÁS BŐVÍTÉSE (ÚJ KOMPOSZTÁLÓ É-ÉK PEST TÉRSÉGÉBEN - 2 PÓLUSÚ ZÖLDHULLADÉK KEZELÉS) A komposztálási technológia új telephelyen való biztosítása. Nyitott táblaprizmás komposztálási technológia 1 ha területtel 20 000 tonna/év zöldhulladék mennyiséget képes kezelni. A táblaprizmás technológia alkalmazása ekkora mennyiségre kisebb fajlagos költséget eredményez, mint a félig zárt (takarólaminátos) megoldás. A Főkert, a BTI és az FKF szolgáltatási területein keletkezett és begyűjtött zöldhulladék körforgásos hasznosítása.</p>	1 000	2021	3 év
<p>LAKOSSÁGI SZELEKTÍV GYŰJTÉS ÉS ÚJRAHASZNOSÍTÁSI PROJEKT Hulladékudvarok számának növelése, Szemléletformáló és Újrahasználati Központok létesítése, lomtalanítási rendszer átalakítása infrastrukturális háttérének biztosítása, szemléletformálás</p>	2 500	2021	3 év
<p>HULLADÉKGYŰJTŐ TARTÁLY, ILLETVE KONTÉNER BESZERZÉS A hulladék begyűjtő és szállító eszközök kapcsán, új gyűjtési rendszer (száraz-nedves) bevezetése esetén szükséges eszközállomány biztosítása</p>	3 000	2022	2 év
<p>ALACSONY KIBOCSÁTÁSÚ, KÖRNYEZETBARÁT KÖZTISZTASÁGI SZOLGÁLTATÁS INFRASTRUKTURÁLIS HÁTTÉRÉNEK FEJLESZTÉSE Az egyik legjelentősebb lakossági igény, a közterületi köztisztatáság általános szintjének javítását támogató eszközrendszer, célgépek, járműpark fejlesztése</p>	11 500	2021	3 év
<p>TELEPHELYEK FEJLESZTÉSE – I. ÜTEM épületek átépítése I. ütem – Ecseri út öltözők, vizesblokkok – több telephelyen célgépmosó kiépítése – Ecseri út Gáztöltő állomások létesítése -XV. ker. Károlyi S. u., XVIII. ker. Ipacsfa utca</p>	10 000	2021	3 év
<p>VÉGLEGES REKULTIVÁCIÓ - PUSZTAZÁMOR I. ÜTEM Jogsabályi előírás. A kötelező céltartalék-képzés a rezsicsökkentés eredményeként nem biztosítja a finanszírozási háttérrel</p>	3 025	2023	2 év
<p>ÁTMENETI REKULTIVÁCIÓ - PUSZTAZÁMOR II. ÜTEM Jogsabályi előírás Az átmeneti rekultiváció megfelelő kivitelezése csökkenti a csurgalékvíz keletkezését, így annak kezelési költségét is.</p>	2 020	2021	3 év

További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>BUDAI HULLADÉKÁTRAKÓÁLLOMÁS LÉTESÍTÉSE A budai régióban jelentős többlet forgalmat eredményeznek a hulladékgyűjtő és szállító célgépek, kizárólag szállításra fordított megtett út távolsága. A budai belső kerületek forgalom csökkentésére javasolt egy a budai régióban begyűjtött hulladék - továbbszállítás céljából - fogadására alkalmas, 60 - 70 000 tonna éves kapacitású hulladékátrakóállomás megvalósítása a dél-budai régióban.</p>	4 580	2023	2 év
<p>CÉLGÉP BESZERZÉS A budapesti hulladékgazdálkodási közszolgáltatás megfelelő szintjének tartásához, valamint a körforgásos gazdasági csomaggal megjelenő uniós elvárásoknak való megfelelés érdekében a tárgyidőszakban jelentős beruházási igény prognosztizálható a hulladék begyűjtő és szállító eszközök kapcsán.</p>	10 000	2023	5 év
<p>VÉGLEGES REKULTIVÁCIÓ – DUNAKESZI Jogszabályi előírás, a kötelező céltartalék-képzés a rezsicsökkentés eredményeként nem biztosítja a finanszírozási hátteret</p>	3 000	2027	2 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- A hulladék újrahasznosítás arányának növelése, a keletkező hulladék mennyiségének csökkentése.
- A lakossági hulladék-elszállítási és szelektív gyűjtési szolgáltatás színvonalának növelése.
- A hulladékgazdálkodás során keletkező környezeti károk, káros anyag kibocsátás csökkentése.
- A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás költséghatékonyságának javítása és az üzembiztonság növelése.

1.4. INTÉZKEDÉS: BIZTONSÁGOS, FENNTARTHATÓ VÍZI KÖZMŰ SZOLGÁLTATÁSOK

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
ÉSZAK-PESTI SZENNYVÍZTISZTÍTÓTELEP, ZÁPORTÁROZÓ LÉTESÍTÉSE Észak-pesti telepen 11000 m ³ -es tározó műtárgy építése	2 000	2021	3 év
ÉSZAK-PESTI SZENNYVÍZTISZTÍTÓTELEP, KÖZÉPTÁVÚ FEJLESZTÉSEI Észak-pesti telepen új, korszerű levegőztető elemek, centrifugák, fúvó berendezések telepítése, vegyszeradagolás fejlesztése, záporvizek kezelése	2 250	2021	3 év
DÉLPESTI SZENNYVÍZTISZTÍTÓ TELEP VÍZGYŰJTŐ TERÜLETÉHEZ KAPCSOLÓDÓ FEJLESZTÉSEK - II. ÜTEM Tartalma az RSD revitalizációs és Déli Városkapu projekttől függ	6 500	2025	5 év
BÉKÁSMEGYERI SZIVATTYÚTELEP FEJLESZTÉSE Békásmegyeri telepen mechanikai szűrést biztosító rácsok fejlesztése, telepítése	900	2021	2 év
A BKSZTT ENERGIA HATÉKONYSÁGÁNAK ÉS ÜZEMBIZTONSÁGÁNAK JAVÍTÁSA A Budapesti Központi Szennyvíztisztító Telep (BKSZTT) legnagyobb energia igényű technológiai egységei üzemelési módszereinek optimalizálása	2 359	2021	2 év
BKSZT ISZAPVONAL FEJLESZTÉSE II. Iszapvonal meglévő technológiai eleminek fejlesztése a bejövő többlet szennyvíz és szennyvíziszap kezelésére. <ul style="list-style-type: none"> • sűrítő asztalok kapacitás bővítése • T2 iszapelvétele fejlesztése • rothasztóba való feladáshoz aprító berendezés beépítése • polimerbeoldó hatékonyságának növelése • zsírszeparátorról lejtő anyagok megsűrítése • többlet iszap fogadás • zsír fogadása külső partnerektől 	1 905	2022	3 év
KOCKÁZATOS NAGY ÁTMÉRŐJŰ CSÖVEK CSERÉJE DN300-1600 átmérőjű kockázatos öntöttvas, söntab anyagú csövek cseréje (33 km hossz)	30 000	2021	5-7 év
HÁLÓZATI REKONSTRUKCIÓK – I. SZAKASZ PVC hálózat rekonstrukciója: lakótelepeken DN150, 200, 300 PVC anyagú csőhálózat cseréje (52,4 km hossz) Öntöttvas elosztóhálózat rekonstrukciója: 80 évnél idősebb DN50-125 csövek cseréje (295 km hossz) Azbesztcement elosztóhálózat rekonstrukciója: 60 évnél idősebb DN50-125 azbesztcement anyagú csövek cseréje (347,5 km hossz). Gravitációs csatornák rekonstrukciós programja: balparti Duna alatti átvezetések felújítása, illetve kiváltása. Alacsony nyomású és gravitációs gyűjtőhálózat kritikus állapotú szakaszainak felújítása. Medencék felújítási programja: az ivóvíztároló medencék belső felújítása, szerkezeti és vízzárósági felújítás, cseppmentes leválasztó felület kialakításával a vízminőségi kockázatok csökkentése. Elektromos hálózat felújítási programja: a víztermelés energiaellátását biztosító 10kV-os kábelhálózat cseréje, termelőterületi középvezetési elektromos hálózat kapcsolóberendezéseinek felújítása, cseréje.	47 000	2021	5-7 év
KUTAK FELÚJÍTÁSI PROGRAMJA Víztermelő kutak szénacél csápjainak felújítása rozsdamentes, hídszűrős kivitellűre, kisvízi kapacitás növelése, összesen 73 kutat érint (évente 20)	7 300	2021	5-7 év

További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>BP., XII.KER. NAGYKAPOS UTCA - IRHÁS ÁROK, KONKOLY-THEGE MIKLÓS ÚT - MAGAS ÚT CSATORNÁZÁSA KFKI-hoz a Konkoly-Thege út, Magas út nyomvonalon új szennyvízcsatorna kiépítése</p>	8 125	2025	3 év
<p>DÉL-BUDAI ÁTEMELŐ TELEPEK FEJLESZTÉSE Dél-budai felvezetésen működő automata átemelő telepek kapacitásának bővítése</p>	1 450	2021	3 év
<p>RÁCKEVE GÉPHÁZ KORSZERŰSÍTÉSE 1. szivattyú, motor, frekvenciaváltó, beszerzés, beépítés, 2. gépészeti szerelési munkák: zárcsere, szűkítő beépítések, karimák cseréje, hegesztések, vágások, elvégzése, szerelvények beépítése, csövek homokszórása, festése, szükséges bontások elvégzése, csőkonzolok cseréje, tartóoszlopok javítása, korlátfestések elvégzése, 3. villamos munkák: régi elavult szabályozó bontása, előregedett kábelek bontása, új 0,4 kV-os szekrények telepítése, PLC szekrény telepítése, jelzések és vezérlés kialakítása, új kábelezési, bekötési munkák elvégzése, 4. építészeti munkák: gépalapok hozzáillesztése az új gépegységekhez (a jelenlegiek átalakítása), teljes padló és oldalfali burkolatbontás és csere, falfestési munkálatok, kábelakna helyreállítása, 5. épületenergetikai korszerűsítés.</p>	700	2022	1 év
<p>CSEPEL GÉPHÁZ KORSZERŰSÍTÉSE A projekt keretében beszerzésre és beépítésre kerül: • új energia hatékonyabb szivattyú, • motor, • frekvenciaváltó, • gépészeti, • villamos szerelési, • építészeti munkák, • épületenergetikai korszerűsítésre illetve biztonságtechnikai és tűzvédelmi rendszerek illesztése az újonnan kialakításra kerülő technológiához is sor kerül.</p>	1 500	2023	1 év
<p>BKSZT BIOGÁZTISZTÍTÓ ÉS PRÉMIUMGÁZ ÉRTÉKESÍTÉS A beruházási feladat célja, a Budapesti Központi Szennyvíztisztító Telepen (BKSZTT) megtermelt biogáz, előírások szerinti földgáz hálózatba táplálható minőségűre tisztítása, szükséges adalékanyagok (propán) hozzátáplálásának és az előírások szerinti folyamatos minőség ellenőrzés kialakítása, valamint a földgáz hálózathoz történő csatlakozás fogyasztói oldalának kiépítése.</p>	1 000	2021	1 év
<p>HÁLÓZATI REKONSTRUKCIÓK –II. SZAKASZ PVC hálózat rekonstrukciója: lakótelepeken DN150, 200, 300 PVC anyagú csőhálózat cseréje (52,4 km hossz) Öntöttvas elosztóhálózat rekonstrukciója: 80 évnél idősebb DN50-125 csövek cseréje (295 km hossz) Azbesztcement elosztóhálózat rekonstrukciója: 60 évnél idősebb DN50-125 azbesztcement anyagú csövek cseréje (347,5 km hossz) Gravitációs csatornák rekonstrukciós programja: Balparti Duna alatti átvezetések felújítása, illetve kiváltása. Alacsony nyomású és gravitációs gyűjtőhálózat kritikus állapotú szakaszainak felújítása. Medencék felújítási programja: az ivóvíztároló medencék belső felújítása, szerkezeti és vízzárósági felújítás, cseppmentes leválasztó felület kialakításával a vízminőségi kockázatok csökkentése. Elektromos hálózat felújítási programja: a víztermelés energiaellátását biztosító 10kV-os kábelhálózat cseréje, termelőterületi középfeszültségű elektromos hálózat kapcsolóberendezéseinek felújítása, cseréje.</p>	48 000	2025	5 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- Biztonságos, korszerű ivóvíz ellátási szolgáltatás.
- hatékonyabb üzemeltetés.
- a szennyvíztisztításhoz kapcsolódó technológiai fejlesztésekkel a környezeti terhelés csökkentése, különösen a Duna vízminőségének javítása.

2. PRIORITÁS: KLÍMAVÁLTOZÁSHOZ VALÓ ALKALMAZKODÁS

PRIORITÁS HÁTTERE

Az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaihoz való alkalmazkodás képességének növelésére és az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képesség fejlesztésére vonatkozó célokat a Párizsi Megállapodás rögzíti. Már ezt megelőzően, 2013-ban megszületett az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó uniós stratégia¹³, aminek átfogó célja az éghajlatváltozás hatásainak jobban ellenálló Európa megteremtése. A stratégia kimondja, hogy a felkészültséget és a kapacitást az éghajlatváltozás hatásai elleni küzdelemben nemcsak nemzeti és uniós szinten, de helyi szinten is növelni szükséges. Az európai zöld megállapodás szintén fontos célként jelöli meg a klímaadaptációt, és tervezi, hogy ambiciózusabb alkalmazkodási stratégiát fogadtat el a jövőben. Budapest Klímastratégiája az adaptáció területén a következő célkitűzéseket fogalmazza meg:

- A zöldfelületi rendszer fejlesztése
- Hősziget-hatás mérséklése az épített környezetben
- Árvízvédelmi rendszer fejlesztése, víztakarékosság, villámárvizek elleni védekezés
- A szélsőséges időjárási eseményekre, az éghajlatváltozás egészségügyi hatásaira való felkészülés
- Természeti és táji értékek sérülékenységének csökkentése
- Az épített értékek, turisztikai desztinációk sérülékenységének csökkentése

A klímaváltozás nyomán Budapesten is egyre gyakrabban és egyre intenzívebben jelentkeznek a szélsőséges időjárási események, mint pl. a tartós hőhullámok, árvizek, felhőszakadások és ezek nyomán kialakuló városi villámárvizek, viharos erejű szelek, vagy épp tartós szárazság (aszály). Az 1901 és 2018 közötti időszakban mintegy 1,36 °C-os emelkedés mutatható ki Budapest évi középhőmérsékletének alakulásában, ezzel párhuzamosan a napfénytartam évi összege az 1970-es évek kezdetétől nő.

A sűrűn beépített területek hőmérséklete műholdas felvételek alapján nyáron akár 7 °C-kal magasabb, mint a környező zöldvezeti területeké. A nagymértékű városi hősziget-hatás elsősorban a belvárosban és a pesti oldalon jelentős, de a városkörnyéki hőmérsékletet tavasszal 2-4 °C-kal, míg nyáron 3-6 °C-kal meghaladó terület a pesti oldal meghatározó részére kiterjed. A hőhullámok hatására egészségügyi problémák jelentkeznek, mely különösen érinti az idős korú népet. Budapesten a 65 év feletti lakosok száma közel 370.000 fő, közülük több mint 30.000-en a legsűrűbben lakott, a hősziget-hatásnak legjobban kitett belvárosi kerületekben élnek (KSH, 2019). A hőhullámos, kánikulai napokon egyértelműen megnő a halálesetek száma. Budapesten a küszöbhőmérséklet feletti napok átlagos többlethalálozása 2005 és 2014 között 15-20% között volt, míg országos szinten mindez átlagosan 16%.

A zöldfelületi rendszer hatással van a városklímára, ezen belül is a levegő páratartalmára, hőhőzartására (városi hőszigetekre), a talajvízhőzartásra, a levegőminőségre, az élővilágra és az emberre. Összességében Budapest erdőszűrségének mértéke (11%) más európai országokkal összehasonlítva átlagos, az egy főre eső erdőterület nagysága 34 m², melyből 25 m² rekreációs célú parkerdő. A főváros területének mindössze 2%-a zöldterület, ami alapján a zöldterületi ellátottság alacsony, 6 m²/fő és a közparkok térbeli eloszlása is egyenetlen, a belváros egyes részein (VI., VII. Kerület) kiugróan alacsony, 1 m²/fő alatti értékkel. Budapest zöldfelületi rendszere jelenleg nem tölti be megfelelően rekreációs és kondicionáló szerepét, mert kevés és jellemzően rossz állapotú zöldfelület áll rendelkezésre. A zöldfelület-intenzitás átlagos értéke Budapesten 2015-ben 52% volt. Budapesten jelenleg legalább 1200 hektárnyi olyan – barnamezősnek nevezett – terület található, amelynek korábbi funkciója felhagyott, vagy alulhasznosított és újbóli használatba vétele beavatkozást igényel. E területek újbóli hasznosítását hátráltatja a korábbi funkciójából eredő, vélt vagy valós szennyezettsége. A barnamezős területek

kiváló lehetőséget jelentenek új zöldfelületek létesítésére, ezáltal a CO₂ megkötés növelésére és a városklíma javítására. A Duna menti zóna és kisvízfolyások (patakok) integrált rekreációs és zöldfelületi fejlesztésére vonatkozóan a főváros számos előkészített tervvel rendelkezik.

Árvízvédelmi szempontból Budapest önálló védekezési egységként kezelendő. A főváros budai és pesti ártéri öblözetének területe összesen 30 km². Ezeket 7 árvízvédelmi szakasz, összesen 88,97 km árvízvédelmi fővédvonal védi. A dunai védművek több szakaszon magasságihiányosak és rossz állapotúak. A mellékelt térkép az árvízvédelmi szakaszok gyengeségeiből adódó elöntési térkép, amely megmutatja, hogy mely területeket veszélyeztet a feltételezett elöntés. Budapesten az árvízvédelmi fejlesztések elsősorban a Buda-Észak, Buda-Közép és Pest-Észak árvízvédelmi szakaszon indokoltak.

A csatornahálózat Budapesten részben egyesített (vagyis a szennyvíz és csapadékvíz elvezetése ugyanabban a csatornában történik), részben elválasztott rendszerű. Több csatornaszakasz kapacitáshiányos,

ezért elöntések alakulnak ki. Extrém csapadékesemények esetén a vízelvezető rendszer túlterhelése és az utak, aluljárók elöntése következik be. További problémát jelent nagyobb esőzések, záporok során, hogy az egyesített rendszerű csatornahálózat által elvezetett szennyvizet és a megnövekedett mennyiségű csapadékvizet a szennyvíztisztító telep már nem képes kezelni, ami többek között a telep tisztítórendszerének felborulásához vezetne. A szennyvíztisztító telepeken ezért az úgynevezett hígított szennyvizet nem vezetik rá a technológiára, hanem az közvetlenül kerül a befogadóba (Duna, Ráckevei-Soroksári-Duna-ág). Annak érdekében, hogy ezen hígított szennyvizek is kezelésre, tisztításra kerüljenek a szennyvíztisztító telepeken megfelelően méretezett záportároló kiépítésére, vagy a meglévő záportároló bővítésre van szükség. Így a csapadékvízzel hígított szennyvíz időszakos tározás után rávezethető a tisztítótelepre és a megfelelő tisztítást követően történne a befogadóba vezetése.

A zöldfelületi, csapadékvíz gazdálkodási és árvízvédelmi intézkedések integrált kezelése a cél a fővárosi projektek megvalósítása során. Így érhető el, hogy a műszaki és ökológiai megoldások következtében csökkenjen adott esetben az igény az elvezető hálózat kapacitásfejlesztése iránt, növekedjen a csapadékvíz helyben való hasznosítása, mely az erőforrásokkal való tudatos gazdálkodás része.

PRIORITÁS CÉLJA

A prioritás alatt felsorolt intézkedések és projektek hozzájárulnak Budapest klíma-adaptációs céljához:

- Budapest célja, hogy 2030-ra 9 m² közpark, közkert jusson egy lakosra és a város zöldfelület-intenzitás értéke növekedjen.

A tervezett alkalmazkodási intézkedések komplex – a környezetvédelem, az élőhelyek védelme, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás és a zöldfelület fejlesztés – integrált megközelítésével valósulnak meg egy-egy projekten belül. A városi kék-zöld infrastruktúrák összehangolt fejlesztésével a következő célok érhetőek el:

- 1%-os potenciális elöntési terület
- 1%-es potenciális elöntési terület

Forrás: Fővárosi Csatornázási Művek

→ **A minőségi zöldfelületi ellátottság**

Javítása: a biológiai sokféleség megóvása, természetközeli élőhelyek védelme, városi erdősítési program. A zöldinfrastruktúra hálózat fejlesztése az alulhasznosított területek bevonásával, az erősen degradálódott, nagy forgalmat bonyolító városi parkok megújításával. A hőszigetelésnek legjobban kitett, sűrűn beépített városi közterületek és a Duna-part humanizálása. A zöldfelületi fejlesztések integrálják a csapadékvíz helyben tartását, hasznosítását vagy zöldfelületi elvezetését (esőkertek), melynek eredményeként villámárvizek esetén az egyébként kapacitáshiányos elvezető rendszer terhelése és az okozott kár mérsékelhető. A zöldfelületi célok elérése érdekében a közmű- és közlekedésfejlesztési projektek során a zöldfelületi szempontok erőteljes érvényesítésére, valamint a közműrendezést is magában foglaló komplex közterület-

felújítási projektek megvalósítására van szükség, (pályázati felhívások tartalma) mely kiterjed a részleges vagy teljes közműalagutak kialakítására a rekonstrukciós munkák során, illetve – önállóan nem támogatható tevékenységként – a zöldfelületi fejlesztések kapcsolódó finanszírozására. Zöldfelületi fejlesztések során a projektek a kapcsolódó közműhelyzet rendezését (közműalagutak kialakítását) is tartalmazzák.

→ **A villámárvizek kialakulásának megakadályozása, kezelése:**

tehermentesítő csatornák kiépítése, a vizek ideiglenes tározókban való visszatartása

→ **Árvízvédelem a környezeti, gazdasági és társadalmi károk megelőzésére:**

a leginkább veszélyeztetett árvízvédelmi szakaszokon beruházások megvalósítása

ILLESZKEDÉS AZ EURÓPAI SZEMESZTER 2019. ÉVI ORSZÁGJELENTÉSÉBEN, A 2021-2027 KÖZÖTTI IDŐSZAK KOHÉZIÓS FORRÁSAINAK FELHASZNÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOKHOZ (COM (2019) 150 FINAL)

2. szakpolitikai célkitűzés: Alacsony szén-dioxid-kibocsátású és zöldebb Európa – Tiszta és méltányos energetikai átállás, zöld és kék beruházás, körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és kockázatmegelőzés

Bár Magyarország erőfeszítéseket tesz gazdag természeti örökségének megőrzése és levegőminőségének javítása érdekében, a környezeti intézkedések végrehajtása továbbra is kihívást jelent. A Bizottság prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított a biológiai sokféleség elősegítése, a városi környezetben található zöld infrastruktúra fejlesztése és a szennyezés csökkentése terén, különös tekintettel az alábbiakra:

- **a levegőminőség**, valamint a kapcsolódó monitoring és modellezés **javítása**,

- a biológiai sokféleség és a Natura 2000 hálózat támogatása a városi területeken.

5. szakpolitikai célkitűzés – A polgárokhoz közelebb álló Európa a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése és a helyi kezdeményezések támogatása révén

A Bizottság magas prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított a városi területek integrált társadalmi, gazdasági, kulturális és környezeti fejlődésének előmozdítása érdekében és különösen a következők tekintetében:

- a kiválasztott funkcionális városi területek, így egyetemi, innovációs, tudományos és technológiai központok specifikus potenciáljába való beruházás, valamint **a sajátos városi kihívások kezelése a helyi szükségletek alapján megkülönböztetve;**

2.1. INTÉZKEDÉS: ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>EGÉSZSÉGES UTCÁK PROGRAM</p> <p>A program célja olyan értékteremtő beavatkozások megvalósítása, amelyek átfogalmazzák az utca definícióját, a közlekedési felületek újraosztása révén lehetőséghez jut a zöld és a közterületi funkciók látványos megjelenítése. Ezekkel a beavatkozásokkal javul a városi életminőség, csökken a városi hőszigetehatás, javul az utcák, az oda nyíló lakások, intézmények klimatikus állapota, mindezt a fenntarthatóság módszertanával megvalósítva.</p>	15 000	2021	7 év
<p>ÓBUDAI-SZIGET KARAKTERŐRZŐ FEJLESZTÉSE</p> <p>Zöldfelületi fejlesztés és karaktervédelem. Az Óbudai-sziget és parti területek kapcsolatának javítása kiemelt feladat, mely során gyalogos – kerékpáros hidak létesítése történik a sziget és a parti területek között az élőhelyvédelmi szempontok figyelembevételével. A sziget funkcióbővítése a jelenleg használaton kívüli ingatlanok revitalizációjával, a közösségi használat elől jelenleg elzárt területek közhasználatának biztosításával szükséges.</p>	2 000	2022	5 év
<p>RÓMAI-PART ZÖLDFELÜLET FEJLESZTÉSE, A GALÉRIAERDŐK ÉS A VÍZPARTI REKREÁCIÓS TERÜLETEK VÉDELME</p> <p>Az árvízvédelmi feladatokkal (Nánási út) összehangoltan a terület átfogó fejlesztése, a természetközeli jelleg megtartása, a zöldfelületek minőségi és mennyiségi növelése.</p>	2 000	2022	3 év
<p>ANDRÁSSY ÚTI ZÖLDSÉTÁNY</p> <p>Az Andrássy út, mint világörökségi terület megújításra szorul, mivel a főváros egyik legfontosabb turisztikai tengelye, ami összeköti a belvárost és a Városligetet. Amellett, hogy az Andrássy úti kulturális tengelyként definiálható, fásított köztereivel és az azokat összekötő fasoraival, zöldsávjaival egy meghatározó zöld tengelyt is alkot a belváros és a Városliget között. Vonzó és méltó környezet kialakításához felülvizsgálandó a közterület felosztása, mérlegelendő forgalomcsillapítási eszközök bevezetése. A közterületek gyalogosbarát megújítása mellett megfelelő életteret kell biztosítani a meglévő/megújítandó fasorok számára is.</p>	3 000	2022	5 év
<p>VÁROSHÁZA PARK KIALAKÍTÁSA</p> <p>A meglévő, de rossz állapotú Városháza Park és a Városháza Károly krt. felőli parkolójának megnyitásával és átalakításával cél Budapest új főterének kialakítása, amellyel a belváros rekreációs terei bővülnek, és új programhelyszín jön létre.</p>	5 000	2022	3 év
<p>TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEK MEGŐRZÉSE – VAD BUDAPEST II.</p> <p>A Kőérberki szikes rét, a Budai Sas-hegy, az Újpesti homoktövis, a Felsőrákosi rétek természetvédelmi területek, valamint az ökológiai hálózat további, VAD Budapest LIFE projektben azonosított helyszíneinek természetvédelmi célú rehabilitációja és fejlesztése. (A Fővárosi Önkormányzat folyamatban lévő, beadott LIFE pályázata egy komplex szemléletű, 4 fővárosi helyszínből és több tevékenységből álló élőhelyvédelmi demonstrációs projekt, amihez további helyszínek tudnak a kidolgozott megvalósítási modellen keresztül kapcsolódni.)</p>	800	2021	7év (projektekre bontva)

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>BUDAPESTI KÖZTETEMŐK ZÖLD INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSI PROJEKT Zöldfelületi fejlesztések és vízáteresztő burkolatok kialakítása. A 115 km hosszú úthálózatból mintegy 45%-a murvás és földút, a meglévő aszfaltos utak kátyúsak, töredezettek, megsüllyedtek, a projekt keretében ezek megújítása tervezett.</p>	1 000	2021	3 év
<p>RÁKOS-PATAK REVITALIZÁCIÓJA ÉS PART MENTI TERÜLETEK REKREÁCIÓS FEJLESZTÉSE Rákos-patak, mint ökológiai folyosó kialakítása a természetvédelmi szempontok szem előtt tartásával, valamint a kapcsolódó területek rekreációs fejlesztése</p>	5 000	2021	5 év
<p>CSAPADÉKVÍZ VISSZATARTÁS ÉS HASZNOSÍTÁS CÉLÚ ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSEK A villámárvíz helyzetek kezelésére és az elvezető hálózat terhelésének csökkentésére irányuló projekt (A Fővárosi Önkormányzat előkészítés alatt álló LIFE pályázata keretében a megvalósítási modell, műszaki felmérések és pilot beavatkozásainak tapasztalatai alapján további helyszínek bevonása)</p>	8 000	2022	6 év

További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>GELLÉRT-HEGY ZÖLDFELÜLETEINEK MEGÚJÍTÁSA ÉS REKREÁCIÓS FUNKCIÓBŐVÍTÉSE A Gellért-hegy városrészre vonatkozó komplex fejlesztési projekt részeként a zöldfelületek és az arculatot meghatározó építmények megújítása, valamint a park funkcióbővítése tervezett. Kiemelten kell kezelni a park megközelítésének javítását. A Gellérthegyi közpark rekreációs, kulturális fejlesztése csak az itt található egyedülálló természeti, tájképi és épített örökség védelmének biztosítása mellett javasolt.</p>	5 000	2022	5 év
<p>NÉPLIGET MEGÚJÍTÁSA A Népliget régóta tervezett megújításával egy olyan komplex, közcélokot szolgáló funkciókínálat, városi park kialakítása a cél, amely a növényzet megújítása és védelme, valamint az alapszintű parkinfrastruktúra fejlesztése mellett tartalmaz szabadidős és rekreációs lehetőséget biztosít a látogatók számára, miközben történeti kertként kultúrtörténeti értéket is képvisel.</p>	25 000	2022	5 év
<p>CSEPELI NAGYERDŐ KIALAKÍTÁSA Észak-Csepelen a nagyerdő kialakítása, rekreációs terület létrehozása a természetvédelmi szempontok figyelembe vételével.</p>	15 000	2022	4 év
<p>VÉRMEZŐ FEJLESZTÉSE Meglévő zöldterületek minőségi fejlesztése sport és rekreációs céllal.</p>	500	2022	3 év
<p>VÁROSMAJOR MEGÚJÍTÁSA A park átfogó szemléletű megújítása, a parkba ékelődő egyéb funkciók felülvizsgálata, a korlátlanul közhasználatú területek kiterjesztése, a zöldfelületi kapcsolatok erősítése.</p>	800	2022	3 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- A rekreációs terek minőségi fejlesztésével az egészségmegőrzés feltételeinek javítása, egészségben eltöltött életévek számának emelkedése, halálozási arány javulása, megbetegedésből következő gazdasági károk – kieső munkaórák számának – csökkenése.
- A városi klíma javítása, hősziget-hatás csökkentése, levegő minőségének javítása.
- Klímaváltozás negatív hatásainak csökkentése, Budapest adaptációs képességének javítása a csapadékvizek helyben tartásával, a felszíni vízlefolyás csökkentésével. A csapadékvíz elvezetéssel kapcsolatos hálózatfejlesztési igények csökkentése.
- Biodiverzitás megőrzése, hálózatok kialakításával védelme.

2.2. INTÉZKEDÉS: CSAPADÉKVÍZ-GAZDÁLKODÁS ÉS ÁRVÍZVÉDELMI RENDSZER FEJLESZTÉSE

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>PEST-ÉSZAK ÁRVÍZVÉDELMI SZAKASZ 27-34. SZÁMÚ VÉDVONALSZAKASZAINAK FEJLESZTÉSE</p> <p>A jelenlegi védmű magassághiányos tekintettel a folyók mértékadó árvízszintjeiről szóló 74/2014.(XII.23.) BM rendelethez. Szükséges a Pest-Észak árvízvédelmi szakasz 27-34. számú védvonalszakaszainak jogszabályban előírt védmű korona szintre történő magasítása, valamint a szivárgásgátlás biztosítása, fejlesztése, az ehhez szükséges járulékos feladatokkal (közművek keresztezése, fenntartási út, esetleges tároló épület kialakítása). A projektben összesen 11,8 km védmű érintett.</p> <p>A projekt integrált módon a zöld infrastruktúra elemek kapcsolódó fejlesztésére is lehetőséget ad.</p>	8 000	2021	4 év
<p>PEST-ÉSZAK ÁRVÍZVÉDELMI SZAKASZ 39-40. SZÁMÚ VÉDVONALSZAKASZAINAK FEJLESZTÉSE</p> <p>A jelenlegi védmű magassághiányos tekintettel a folyók mértékadó árvízszintjeiről szóló 74/2014.(XII.23.) BM rendelethez. Szükséges a Pest-Észak árvízvédelmi szakasz 39-40. számú védvonalszakaszainak jogszabályban előírt védmű korona szintre történő magasítása, valamint a szivárgásgátlás biztosítása, fejlesztése, az ehhez szükséges járulékos feladatokkal (közművek keresztezése, fenntartási út, esetleges tároló épület kialakítása). A projektben összesen 4,21 km védmű érintett.</p> <p>A projekt integrált módon a zöld infrastruktúra elemek kapcsolódó fejlesztésére is lehetőséget ad.</p>	3 000	2024	3 év
<p>BUDA-KÖZÉP ÁRVÍZVÉDELMI SZAKASZ 8. SZÁMÚ VÉDVONALSZAKASZÁNAK FEJLESZTÉS</p> <p>A jelenlegi védmű magassághiányos tekintettel a folyók mértékadó árvízszintjeiről szóló 74/2014.(XII.23.) BM rendelethez. Szükséges a Buda-Közép árvízvédelmi szakasz 8. számú védvonalszakaszának jogszabályban előírt védmű korona szintre történő magasítása, valamint a szivárgásgátlás biztosítása, fejlesztése, az ehhez szükséges járulékos feladatokkal (közművek keresztezése, fenntartási út, esetleges tároló épület kialakítása). A projektben összesen 3,09 km védmű érintett.</p>	5 500	2021	4 év
<p>RÓMAI-PART ÁRVÍZVÉDELMI FEJLESZTÉSEK</p> <p>A megvalósult és folyamatban lévő fejlesztésekhez kapcsolódóan az Aranyhegyi-patak és Pünkösdfürdő utca közötti szakasz árvízvédelmi fejlesztése szükséges.</p>	10 000	2022	6 év
<p>BÉKE TÉR PROJEKT II. ÜTEM - ANGYALFÖLDI SZIVATTYÚTELEP KAPACITÁSBŐVÍTÉSE</p> <p>Új előmechanikai műtárgy építése.</p> <p>A hirtelen lezúduló csapadékvíz a sűrűn beépített városi alközpont területén a jelenlegi kapacitásokkal nem biztosítja a csapadékvíz és szennyvíz egyidejű elvezetését.</p>	7 900	2021	3 év
<p>BÉKE TÉR III. ÜTEM - XIII. RÁKOS-PATAK MENTI FŐGYŰJTŐ ÉPÍTÉSE</p> <p>Új DN2500 méretű főgyűjtő csatorna építése.</p> <p>A hirtelen lezúduló csapadékvíz a sűrűn beépített városi alközpont területén a jelenlegi kapacitásokkal nem biztosítja a csapadékvíz és szennyvíz egyidejű elvezetését.</p>	8 984	2021	2 év

	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
STRÓBL ALAJOS UTCAI FŐGYŰJTŐCSATORNA FELBŐVÍTÉSE Stróbl Alajos utcában 855 folyóméteren új csatorna építése	2 600	2021	3 év
JÁSZBERÉNYI ÚT - MAGLÓDI ÚT ÚJ FŐGYŰJTŐCSATORNA ÉPÍTÉSE Jászberényi út, Maglódi út nyomvonalon új terhermentesítő főgyűjtőcsatorna építése 2052 folyóméteren	4 790	2021	3 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- Személy- és vagyonbiztonság növelése az árvízvédelmi és a csapadékvíz elvezetési kapacitások fejlesztésének köszönhetően.
- Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése, az árvízvédelmi és a csapadékvíz elvezetési kapacitások fejlesztésével az adaptációs képesség javítása.

3. PRIORITÁS: ALACSONY KIBOCSÁTÁSÚ VÁROSI MOBILITÁS

PRIORITÁS HÁTTERE

A 2019-ben elfogadott európai zöld megállapodás klímacéljainak elérésében kitüntetett szerepe van a közlekedés kibocsátás-csökkentésének, ezért a Bizottság jelenleg egy átfogó fenntartható és smart mobilitási stratégiát dolgoz ki, mely minden közlekedési módra meghatározza az emissziós céltértékeket. Az EU 2030-ig szóló hosszú távú mobilitási terve (Fehér könyv, 2011) szerint a közlekedésnek kevesebb és tisztább energiát kell felhasználnia, jobban kell gazdálkodnia a korszerű infrastruktúrával, valamint csökkentenie kell a környezetre gyakorolt káros hatását. Az Európai Unióban a városi mobilitás adja az összes közúti közlekedés CO₂ kibocsátásának 40%-át és az közlekedési tevékenységből származó egyéb szennyezőanyagok 70%-át. A torlódások, a balesetek és a szennyezés mind olyan negatív externáliák, amik a jelentős társadalmi, gazdasági, környezeti hatások és közvetett költségek miatt a közlekedésfejlesztést az európai nagyvárosokban szinte mindenhol a legfontosabb kérdéssé teszik. A jól működő városi közlekedés a gazdasági versenyképesség, növekedés meghatározó tényezője, de biztosítja a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést is.

Budapest 2030-ig terjedő időszakra szóló Budapesti Mobilitási Terve (BMT, 2019) a fenntartható városi mobilitástervezési (SUMP) irányelveknek megfelelően készült, mely az önkormányzati és állami beruházási körben megvalósuló elképzeléseket egyaránt figyelembe veszi. A városi mobilitási intézkedések megfelelő tervezése, szervezése és megvalósítása a különböző érdekeltel közötti együttműködést és közreműködést igényli. Budapest nemcsak az itt élő 1,7 millió fő és közel 400 000 vállalkozás napi közlekedési igényeit kell hogy kiszolgálja, de gazdasági súlyából, fővárosi szerepköréből adódóan további több százezer fő (akik dolgozni, tanulni, turistaként, vagy egyéb szolgáltatások igénybevétele, ügyek intézése miatt jönnek a fővárosba) számára kell olyan szolgáltatást biztosítani, ami a megnövekvő

fogyasztói igényeknek is megfelel. Emellett Budapest történeti okokból kialakult közlekedési csomópont szerepe – a várostérség a TEN-T, illetve európai korridor hálózatának egyik csomópontja – is jelentős kihívást jelent: mivel magas az átmenőforgalom aránya, ugyanakkor az elosztószerep és a logisztikai lehetőségek miatt jelentősen növekednek a terhelések.

A BMT átfogó célja, hogy a fővárosi közlekedési rendszer javítsa Budapest és várostérsége versenyképességét, és járuljon hozzá a fenntartható, élhető, vonzó és egészséges városi környezet kialakításához. A városfejlesztésbe integrált közlekedésfejlesztés – mint stratégiai cél – magában foglalja a környezetet kevésbé terhelő közlekedési módok irányába történő elmozdulást, a gyalogos-, a kerékpáros- és a közösségi közlekedés könnyen elérhetővé tételét. Ehhez biztonságos közlekedési terekre, egységes használatot nyújtó, kiszámítható és megbízható közlekedési eszközrendszerekre van szükség.

Az üvegházhatású gáz (ÜHG) leltár alapján a főváros 2015. évi kibocsátásának második legnagyobb tétele – az energiafelhasználás után – a közlekedési ágazatból származik, mely az összkibocsátás 20%-át adja. A fővárosi közlekedésen belül a magán és kereskedelmi közúti közlekedéshez köthető a közlekedési CO₂-kibocsátás 86,6%-a és 12,8%-ot képvisel a közösségi közlekedés terhelése (Budapest Klímastratégiája, 2018). A városhatárt naponta 2 irányban közel 700.000 személygépjármű lépi át. Budapesten a személygépjárművek száma csak 2015 és 2018 között több mint 60.000 darabbal bővült (2018: 697.000 db személygépjármű, KSH), ami önmagában is jól érzékelteti a probléma súlyát, Budapesten és Pest megyében együttesen 250.000 autóval van több, mint hét éve. Emellett a gépjárműállomány is előregedett, az átlagéletkor – mely szoros kapcsolatban van a kibocsátási mutatókkal – nem javult, összességében 12,2 év, ezen belül a benzin üzeműeké 13,3 év (KSH, 2018). Az elektromos- és hibrid személygépjárművek aránya 2018-ban nem érte el az egész

állomány 2,5%-át. Ennélfogva az ÜHG-kibocsátás csökkentés klímastratégiában is megfogalmazott második legfontosabb átfogó célja – az épületenergetikai mutatók javítása után – a közösségi, a kerékpáros és a gyalogos közlekedés fejlesztése, vonzóvá tétele, ezzel csökkentve az egyéni személygépjárművel történő közlekedés arányát.

A közösségi közlekedési hálózat a város méretének és szükségleteinek megfelelő teljesítményre képes, azonban mind az infrastruktúra, mind a járműállomány elöregedett, a karbantartás tartós elhanyagolásából, az időszakos felújítások elmaradásából eredő, és esetenként már a mindennapi működést veszélyeztető mértékű állagromlás jellemző.

A közösségi közlekedésben résztvevő legnagyobb közszolgáltató, a Budapesti Közlekedési Vállalat Zrt. (BKV) jelenleg 970 autóbuszának átlagéletkora 14 év, műszakilag körülbelül 500 jármű cseréjére lenne szükség ahhoz, hogy mind a károsanyag-kibocsátás (a CO₂, nitrogén-oxidok mellett az egészséget, városi életminőséget is érintő szállópor), mind a karbantartási és üzemeltetési költségek számottevően csökkenthetőek legyenek. Ehhez az alacsonyabb kibocsátású járművekre (EURO VI) és az elektromos buszokra való ütemezett átállásra illetve a trolihálózat folyamatos bővítésére van szükség. Az új járművek fajlagos üzemeltetési költségei általában magasabbak, ugyanakkor a javítás miatt kieső üzemidő csökkenése lehetővé teszi, hogy a jelenlegi állománynál kevesebb járművel, gazdaságosan, biztonságosan és sokkal környezetkímélőbb módon működjön a közösségi közlekedés. A trolis és villamos járműállomány átlagéletkora szintén magas, az ütemezett cserét – a korábbi időszakhoz hasonlóan – folytatni kell a biztonságos szolgáltatásnyújtás érdekében.

Az elmúlt években Budapesten a kerékpárral megtett utazások száma dinamikusan nőtt, a kerékpározás további térnyerését a Fővárosi Önkormányzat a városrészeket összekötő, továbbá agglomerációs- és regionális kapcsolatokat adó kerékpárforgalmi főhálózat töredékességének felszámolásával, illetve a helyi jelentőségű közúthálózat egészének

kerékpár-baráttá alakításával kívánja elősegíteni. Mind a belső városrészek, mind a központrendszer vonatkozásában cél a gyalogos- és kerékpár-barát közterületek egységes hálózatba, élhető városi szövetbe szervezése. A mikromobilitási és e-mobilitási közlekedési módok, illetve ezek megosztáson alapuló szolgáltatásainak budapesti fejlesztése, a mobilitási pontok létrehozására fontos eszközök a fenntartható aktív közlekedési formák támogatásában. Ezek a mikromobilitási eszközök környezetkímélő formában nyújtanak segítséget jellemzően rövid távú utazásokhoz, a saját autós használatát helyettesítve. A hálózat létrehozásának további célja, hogy kiegészítse a hagyományos közlekedési eszközöket, lehetőséget biztosítva a különböző módok kombinálására.

Budapesten jelentős fejlesztések történtek az utastájékoztatás (FUTÁR projekt) és a forgalomirányítás (CROCODILE projekt) terén, a gyorsan fejlődő technológiákra alapozva azonban a jövőben is folytatni kell az egyéni és a közösségi közlekedés szervezésében az igény- és használatbefolyásoló alkalmazások fejlesztését, megújítását.

A közlekedési CO₂-kibocsátás csökkentési célokkal összhangban Budapest egy komplex közlekedésbiztonsági és forgalomcsillapítási tervben dolgoz ki részletes intézkedéseket a főváros a közúti közlekedés biztonságosabbá tétele, a halálos kimenetelű és súlyos sérülést okozó balesetek csökkentése, a közlekedésből fakadó légszennyezés mértékének csökkentése, valamint a fenntartható közlekedési formák, a gyaloglás, kerékpározás és közösségi közlekedés segítése érdekében. A budapesti közúti személyi sérüléssel balesetek száma az elmúlt években emelkedést mutat. Bár Budapest közlekedésbiztonsági helyzete a könnyű személyi sérüléssel balesetek abszolút számának tekintetében javult a 2006-2019 közötti időszakban, de a súlyos és halálos kimenetelű balesetek tekintetében nem tapasztalható javulás.

A balesetszám növekedése összefüggésben volt az élenkülő gazdasági teljesítményből adódó közjóléti növekedéssel, ami növeli a motorizációs szintet, tehát egyre több közúti gépjármű vesz részt a forgalomban, a járművezetők pedig egyre nagyobb

mértékben – többször és nagyobb távolságra – veszik igénybe a személygépjárművet napi helyváltoztatásuk során. Alapvető cél a megfogalmazott indikátorokon felül a súlyos sérüléssel, és különösen a halálos kimenetelű közúti balesetek számának nullára csökkentése.

PRIORITÁS CÉLJA

A prioritás alatt felsorolt intézkedések és projektek hozzájárulnak Budapest alábbi mobilitási céljainak eléréséhez:

- Budapest célja, hogy 2030-ra a közösségi közlekedés részaránya a közlekedési munkamegosztásban (utaskm % alapú modal-split) elérje az 50%-ot (2014: 45%), a személygépjármű forgalom aránya 30%-ra csökkenjen (2014: 42%), a gyalogos mód 5%-ra (2014: 2%), a kerékpáros közlekedési mód pedig 15%-ra (2014: 11%) emelkedjen (BMT, 2019)
- Budapest célja, hogy a közlekedési infrastruktúrák energiahatékonyságának javításával, a környezetbarát közlekedési módok támogatásával és fejlesztésével 2030-ra 3%-kal csökkenjen az ágazat ÜHG kibocsátás szintje 2015-höz képest (Budapest Klímastratégiája, 2018).
- Súlyos sérüléssel kimenetelű közúti balesetek, illetve a halálos kimenetelű közúti balesetek számának 50%-kal történő csökkentése 2030-ra a 2017 évi bázisértékekhez képest (célérték 2030-ra: maximum 458 súlyos baleset/év és maximum 24 halálos kimenetelű baleset/

év). A Fővárosi Önkormányzat célja, hogy az intézkedések felgyorsításával mielőbb elérje a kitűzött célértékeket, és a megfogalmazott indikátorokon felül nullára csökkentse a súlyos sérüléssel, és különösen a halálos kimenetelű közúti balesetek számát.

Az intézkedések a közösségi közlekedés és az aktív mobilitás feltételeinek vonzóbbá tételére irányul, mely egyaránt szolgálja a közlekedésből származó károsanyag kibocsátás csökkentését – s ezzel a klíma és környezeti célok megvalósítását – az utazási élmény javítását és a hatékonyabb üzemeltetést. A fentiek alapján a következő célok mentén kerültek az intézkedések kialakításra:

- **Kényelmes, akadálymentes és alacsony kibocsátású járműállomány arányának növelése:** a járműpark ütemezett cseréjével és a karbantartáshoz szükséges háttér fejlesztése.
- **Infrastruktúra fejlesztése:** a meglévő közlekedési infrastruktúra megújítása, utasközpontú intermodális kapcsolatok fejlesztése, új hálózati elemek és a meglévők megújítása a közterületek újrafelosztásával.
- **Az aktív mobilitás feltételeinek javítása:** kerékpáros infrastruktúra hálózat fejlesztése és gyalogosbarát városrészek kialakítása.
- **Infotechnológiai fejlesztések:** a hatékonyabb, biztonságosabb és utasbarát szolgáltatások, a MaaS megvalósítása (mobility as a service) és a hatékonyabb üzemeltetés érdekében.

● közösségi közlekedés ● személygépjármű ● gyaloglás ● kerékpár

ILLESZKEDÉS AZ EURÓPAI SZEMESZTER 2019. ÉVI ORSZÁGJELENTÉSÉBEN, A 2021-2027 KÖZÖTTI IDŐSZAK KOHÉZIÓS FORRÁSAINAK FELHASZNÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOKHOZ (COM (2019) 150 FINAL)

2. szakpolitikai célkitűzés: Alacsony szén-dioxid-kibocsátású és zöldebb Európa – Tiszta és méltányos energetikai átállás, zöld és kék beruházás, körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és kockázatmegelőzés

Bár Magyarország erőfeszítéseket tesz gazdag természeti örökségének megőrzése és levegőminőségének javítása érdekében, a környezeti intézkedések végrehajtása továbbra is kihívást jelent. A Bizottság prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított a biológiai sokféleség elősegítése, a városi környezetben található zöld infrastruktúra fejlesztése és a szennyezés csökkentése terén, különös tekintettel az alábbiakra:

- **a levegőminőség,** valamint a kapcsolódó monitoring és modellezés **javítása,**

3. szakpolitikai célkitűzés: Jobban összekapcsolt Európa – Mobilitás és regionális IKT- összekapcsolódás

A fenntartható városi multimodális mobilitási tervek és a rossz levegőminőség alapján a Bizottság magas prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított a **fenntartható városi mobilitás előmozdítása** érdekében, különösen a következők vonatkozásában:

- az alacsony szén-dioxid-kibocsátású közösségi közlekedést és az aktív közlekedési módokat, például a kerékpározást és a gyaloglást támogató beruházások;
- a közlekedés negatív externáliáit – különösen a forgalmi torlódásokat, a károsanyag-kibocsátást és a közlekedési baleseteket – csökkentő beruházások a fenntartható és hozzáférhető közlekedési módok – például a regionális vasutak / könnyűvasutak, a **multimodális közlekedés, a kerékpározás** és a kerékpár közösségi közlekedési eszközön való szállításának – előmozdítása révén.

5. szakpolitikai célkitűzés – A polgárokhoz közelebb álló Európa a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése és a helyi kezdeményezések támogatása révén

A Bizottság magas prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított a városi területek integrált társadalmi, gazdasági, kulturális és környezeti fejlődésének előmozdítása érdekében és különösen a következők tekintetében: a kiválasztott funkcionális városi területek, így egyetemi, innovációs, tudományos és technológiai központok specifikus potenciáljába való beruházás, valamint **a sajátos városi kihívások kezelése a helyi szükségletek alapján megkülönböztetve;**

3.1. INTÉZKEDÉS: KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>A KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSI JÁRMŰVEK ELŐNYBEN RÉSZESÍTÉSE A koronavírus járványt megelőzően a tömegközlekedés haladási sebességének biztosítása érdekében működtek buszsávok, cél ezek helyreállítása, véglegesítése, illetve új buszsávok kijelölése. A projekt része a jelzőlámpák összehangolása a közösségi közlekedési eszközökkel, úgy, hogy a közösségi közlekedési járművek kapjanak elsőbbséget.</p>	1 000	2021	2 év
<p>TROLIBUSZ HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE A projekt a Pesti oldalon meglévő trolibusz hálózat fejlesztése a 2014-es MT alapján: A jelenlegi trolibusz hálózat bővítése a következő vonalakon:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Baross utcai trolivonal meghosszabbítása Kőbányáig ● Pongrác úti trolivonal meghosszabbítása Kőbányáig ● Népligeti trolivonal visszaépítése a Kálvária tértől ● 115-ös autóbusz kiváltása trolibusszal a Dráva utca - Göncz Árpád városközpont szakaszon ● 82-es trolibusz meghosszabbítása a Kassai térig ● 77-es troli Blaha Lujza térig történő meghosszabbítása a Thököly úton keresztül A projekt része a kivitelezést megelőző engedélyezési és kiviteli tervek elkészítése. 	5 000	2021	2 év
<p>2-ES VILLAMOS VONAL REKONSTRUKCIÓ A 2-es villamos jelenlegi szakaszának felújítása és akadálymentesítése, valamint a jelenlegi típuskorlátozások feloldása az alacsonypadlós villamosok közlekedésének biztosítása érdekében. A vonal közvetlen környezetében található közművek felújítása, Közraktár utca forgalomcsillapítása is, a zöldfelületek növelésével és kerékpáros infrastruktúra létrehozásával. 2020 májusában megkezdődött a Haller utcai deltavágány megvalósítása. Elkészült szakaszok: a Kossuth Lajos tér menti szakasz 2013-ban teljeskörűen átépítésre és akadálymentesítésre került, a M4 metró építéséhez kapcsolódóan a Fővám téri szakasz újjáépült, azonban itt a peronok akadálymentesítése nem történt meg.</p>	20 500	2021	3 év
<p>VILLAMOSHÁLÓZAT ÖSSZEKÖTÉSE A DEÁK TÉR ÉS LEHEL TÉR KÖZÖTT (BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT-VÁCI ÚT NYOMVONALON) A projekt keretében teljes keresztmetszetében megújul a Bajcsy-Zsilinszky út és a belső Váci út, humanizálásra kerül a Nyugati tér, és összekötésre kerül a 72-es és 83-as trolibuszok vonala, kiváltandó a 9-es autóbusz belvárosi szakaszát. Új villamosvonal létesül a Bajcsy-Zsilinszky úton és a Váci úton a Deák Ferenc tér és a Lehel tér között. Megtervezésre kerül a Szabadság híd forgalmi kiosztásának módosítása és statikai-dinamikai megerősítése az alacsonypadlós villamosok közlekedésének biztosítására. Akadálymentesítésre kerülnek a Kiskörúton található villamos megállóhelyek, valamint a 14-es villamos teljes vonala a Lehel tértől az északi végállomásig.</p>	20 700	2021	4 év

További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>M1 MILLENNIUMI FÖLDALATTI VASÚT FEJLESZTÉSE ÉS HOSSZABBÍTÁSA A meglévő állomások átfogó felújítása, akadálymentesítése, új állomás a Hungária krt-nál. A Belvárosban eléri a Vigadó teret, és közvetlen átszálló kapcsolatot ad a 2-es villamosra, míg északi irányba meghosszabbításra kerül a Marcheggi hídnál létesítendő intermodális csomópontig.</p>	52 500	2021	6 év
<p>42-ES VILLAMOS MEGHOSSZABBÍTÁSA A meglévő 42-es villamos vonal 2,7 km-es meghosszabbítása a Gloriett lakótelepig. 6 db új megállóhely tervezett (új végállomással együtt a Gloriett lakótelepnél). Korszerűsítésre kerül a Határ úti 42-es, 52-es villamos végállomás. A meglévő villamosvonal felújításra kerül és átépülnek a jelenleg nem akadálymentes peronok az Ady Endre úton (4 db). Új áramátalakító épül a meghosszabbított vonalszakasz miatt és korszerűsödik a meglévő Száva és Kispesti áramátalakító berendezése.</p>	22 500	2022	5 év
<p>3-AS VILLAMOS VONAL MEGHOSSZABBÍTÁSA A KASSAI TÉREN ÁT ÉSZAK FELÉ (ANGYALFÖLD, ÁRPÁD HÍD) ÉS SZEGEDI ÚTI KÜLÖNSZINTŰ ÁTKÖTÉS MEGÉPÍTÉSE A villamosvonal északi irányú meghosszabbítása a Göncz Árpád Városközpont M megállóig, valamint ezzel együtt közúti összeköttetés is épül a XIII. és XIV. kerületek külső részei között. Megújul és átépül a Kassai tér, az Árpád híd térségben az 1-es villamos infrastruktúrájához illeszkedve új villamosvégállomás alakul ki. A projekt kapcsolódik az M1-es metró tervezett északi irányú meghosszabbításához, és a Városliget projekthez. Új közúti-kerékpáros-villamos külön szintű átvezetés épül a Teleki Blanka utca - Szegedi út között a 2-70-71 vasútvonalak felett, ezzel tehermentesül a Róbert Károly körúti felüljáró, amely így képessé válik a Kós Károly sétány lezárásából származó közúti kapacitás átvételére.</p>	18 700	2021	5 év
<p>VÁROSI ÉS ELŐVÁROSI HAJÓK ÉS KISZOLGÁLÓ LÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE Nagyforgalmú kikötők kialakítása. Hajók beszerzése. Járműtároló-karbantartó telep kialakítása.</p>	19 900	2023	5 év
<p>M3 METRÓVONAL ÉSZAKI MEGHOSSZABBÍTÁSA Az M3 metróvonal meghosszabbítása Káposztásmegyeryig, Rákospalota-Újpestig kéregvezetéssel, tovább felszíni vezetéssel, 5 új állomással: Rózsa utca, Rákospalota-Újpest, Óceánárok utca, Böröndös utca, Megyeri út végállomás. Új intermodális csomópont, új vasúti megálló, új külön szintű közúti kapcsolat a vasút alatt, autóbusz terminál, P+R, B+R parkolók, gyalogos, kerékpáros kapcsolatok.</p>	110 000	2021	8 év
<p>MŰEGYETEM RAKPARTI VILLAMOSVONAL KIVITELEZÉS Új villamosvonal budai rakparti villamosvonal déli meghosszabbítása, a Szent Gellért tér – Műegyetem rakpart – Pázmány Péter sétány – Dombóvári út útvonalon mintegy 2,8 km hosszban</p>	16 500	2021	2 év
<p>TROLIBUSZ HÁLÓZAT KIÉPÍTÉSE A BUDAI HEGYVIDÉKEN A 9-es busz óbudai ágának, illetve a hozzá kapcsolódó hegyvidéki autóbusz vonalaknak trolibuszá alakítása, tárolási kapacitás megoldásával.</p>	10 000	2023	4 év

További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>TURISTABUSZOK KÖZLEKEDÉSÉNEK ÉS VÁRAKOZÁSÁNAK SZABÁLYOZÁSA</p> <p>Fővárosi turista- és városnézőbusz közlekedés szabályozásának kialakítása, amely kiszámítható és tervezhető (jogszabályi környezet felülvizsgálata, szükséges módosítások elvégzése), városnéző útvonal kialakítása, ki- és beszállóhelyek kialakítása a városnéző útvonalak mentén, a turisztikai látnivalók közelében.</p>	4 500	2022	2 év
<p>M4 METRÓVONAL NYUGATI MEGHOSSZABBÍTÁSA ELŐKÉSZÍTÉS</p> <p>Az M4. sz. metróvonal nyugati meghosszabbítása Kelenföldi vasútállomás – Madárhegy- Virágpiac között mintegy 2120 m hosszban, illetve Budaörs felé történő autópálya melletti hosszabbítással.</p>	4 000	2021	3 év
<p>ÚJPALOTA KÖTÖTTPÁLYÁS KAPCSOLATÁNAK ELŐKÉSZÍTÉSE (METRÓ VAGY VILLAMOS KÉRDÉSKÖR ELDÖNTÉSE)</p> <p>A projekt keretében többszemponútú tanulmánytervi vizsgálat készül Újpalota hosszútávú kötöttpályás kapcsolatának biztosítására, és a távlati közlekedési mód eldöntésére. A vizsgálat alapján a finanszírozási időszakban elkészülnek a kötöttpályás kapcsolat engedélyezési és kiviteli tervei, előkészítendő a következő uniós ciklusra a kivitelezést.</p> <p>Villamosvonal kiépítése esetén az Astoria - Uránia - Blaha Lujza tér - Keleti pályaudvar - Reiner Frigyes park - Zugló vasútállomás - Tisza István tér - Bosnyák tér - Újpalota vasútállomás (a tervezett körvasúti megállóhelynél) - Molnár Viktor utca - Madách utca - Fő tér - Vásárcsarnok - Nyírpalota út - Szilas-park megállókkal és a kapcsolódó egyéb beavatkozásokkal.</p>	4 000	2021	3 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- A közösségi közlekedés szolgáltatásainak biztonságosabb, hatékonyabb üzemeltetése.
- Környezetterhelés, CO₂ és károsanyag kibocsátás csökkenése a közösségi közlekedés járműállományának korszerűsítése és a személygépkocsi forgalom csökkenésének köszönhetően.
- Utazási élmény és ügyfélelégedettség javulása a közösségi közlekedésben.

3.2. INTÉZKEDÉS: JÁRMŰFEJLESZTÉS

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
FŐVÁROSI VILLAMOS JÁRMŰPARK MEGÚJÍTÁSA, VILLAMOS JÁRMŰBESZERZÉS IV.ÜTEM 2025-27-től a esedékes villamos járműpark cseréje, előkészítés megkezdése 2022-től	40 000	2021	7 év
TROLIBUSZ JÁRMŰBESZERZÉS IV.ÜTEM 2025-27-től az esedékes troli járműpark cseréje, előkészítés megkezdése 2022-től	10 000	2021	6 év
IGÉNYVEZÉRELT KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSI SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE Elektromos vagy környezetkímélő járművek beszerzése az igényvezérelt szolgáltatásokhoz. A szolgáltatás színvonalának fejlesztése miatt szükséges egy applikáció/alkalmazás kifejlesztése is a jelenleg használatos manuális (telefonközponton keresztüli bejelentéssel végzett) használatbavételi mód helyett, ezért szorosan kapcsolódik a "MaaS tájékoztató, jegyértékesítő mobilapplikáció" projekthez.	1 300	2022	3 év
ÚJ KÖZPONTI VILLAMOS KOCSISZÍN - JÓZSEFVÁROSI KOCSISZÍN LÉTESÍTÉSE Az új kocsiszín karbantartó csarnokkal és eszközökkel, technológiai, szociális és irodahelyiségekkel, valamint tároló vágányokkal alakítandó ki. A kocsiszín teljes helyigénye távlatban 80.000 m ² .	15 000	2023	6 év
TROLIBUSZ JÁRMŰTELEP FEJLESZTÉSE Az elmúlt években beszerzett, illetve újonnan beszerzendő alacsonypadlós trolibuszok tárolásához és karbantartásához szükséges garázsfejlesztések elvégzése a kőbányai trolibuszgarázsban.	5 000	2022	3 év

További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>M1 MILLENNIUMI FÖLDALATTI VASÚT FEJLESZTÉSE ÉS HOSSZABBÍTÁSA - JÁRMŰ FEJLESZTÉS</p> <p>Új, korszerű, csendes futású, energiatakarékos és nagyobb kapacitású járművek beszerzése, továbbá a járművek karbantartó bázisának korszerűsítése, és a vasúti biztosítóberendezéseket. A projekt beruházási költsége a járművek tervezését és 18+2 db jármű beszerzését tartalmazza. A járműcseré miatt a mai járműtelep átalakítása is a projekt eleme.</p>	19 200	2021	6 év
<p>FOKOZATOS ÁTÁLLÁS AZ ALTERNÍTV (ELEKTROMOS) BUSZKÖZLEKEDÉSRE</p> <p>A járműstratégiával összhangban a fokozatos autóbuszállomány megújítását szem előtt tartva 2024-2027-es években összesen 300 db alternatív (jellemzően elektromos) hajtású jármű beszerzése tervezhető. A becsült projektköltség a kapcsolódó infrastruktúra költséget is tartalmazza. A beszerzendő járműszám a járműstratégia azon scenáriójának feltételezésével tervezett, mely szerint az alapmenetrendi szolgáltatás ellátásában nincs érdemi változás a belső szolgáltató és a versenyeztetett operátor arányát tekintve. (A beszerzések nem tartalmazzák az operátorokra vonatkozó járműszámokat.)</p>	60 000	2024	3 év
<p>AUTOMATIZÁLT JÁRMŰVEKSEL KAPCSOLATOS FEJLESZTÉSEK</p> <p>Előkészítés: Az információ technológia fejlődése a közlekedés szervezésének új lehetőségeinek feltárása. Az önvezető járművek, a mesterséges intelligencia területén elért eredmények folyamatos követése a hatások vizsgálata a városi közlekedési rendszerre.</p> <p>Megvalósítás: Automatizált járművek beszerzése, 10 db-os flotta kialakítása elektromos automatizált autóbuszok beszerzésével, pilot jelleggel egy meghatározott vonalon / igényvezérelt szolgáltatásokban.</p>	2 500	2024	3 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- A közösségi közlekedés szolgáltatásainak biztonságosabb, hatékonyabb üzemeltetése.
- Környezetterhelés, CO₂ és károsanyag kibocsátás csökkenése a közösségi közlekedés járműállományának korszerűsítése és a személygépkocsi forgalom csökkenésének köszönhetően.
- Utazási élmény és ügyfélelégedettség javulása a közösségi közlekedésben.
- A korszerű járműállománynak köszönhetően a meghibásodások számának csökkenése, kieső üzemidő és az utasok oldalán jelentkező idővesztés csökkenése (ennek közvetett gazdasági hatása).

3.3. INTÉZKEDÉS: AKTÍV MOBILITÁS FELTÉTELEINEK JAVÍTÁSA

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>PESTI BELVÁROSI DUNA-PART KOSSUTH TÉR – FŐVÁM TÉR KÖZÖTTI SZAKASZÁNAK MEGÚJÍTÁSA</p> <p>A projekt célja a pesti alsó rakpart gyalogos-kerékpáros végigjárhatóságának biztosítása, a kapcsolódó terek rendezése, egységes arculattal rendelkező, a kikapcsolódást biztosító közterülethálózat kialakítása, valamint a rakpartoknak a világörökség részét képező épített értékeinek megőrzése.</p>	13 000	2021	3 év
<p>BUDAI BELVÁROSI DUNA-PART MEGÚJÍTÁSA</p> <p>A budai felső rakpartok és a kapcsolódó közterek gyalogos felületeinek növelése, a part menti területek végigjárhatóságának biztosítása, az észak-déli kerékpáros kapcsolat javítása, a zöldfelületi rendszer fejlesztése.</p>	15 000	2021	3 év
<p>M3 METRÓVONALHOZ KAPCSOLÓDÓ GYALOGOS ALULJÁRÓK REKONSTRUKCIÓJA</p> <p>Az aluljáró-felújítási program kiterjed az épületszerkezetek felülvizsgálatára, a 30-40 éves közművek és gépészeti rendszerek teljes cseréjére és az üzemi helyiségek korszerűsítésére. Megújulnak a közlekedőterek – új vagy helyben felújított burkolatokkal, utastájékoztató felületekkel –, és egységes, kulturált megjelenésű üzletek váltják fel a korábbi rendezetlen pavilonokat. A projekt része az aluljárók, illetve a felette található felszíni csomópontok akadálymentessé alakítása ami új, lámpás gyalogátkelők létesítését vagy liftek építését jelenti, a kijáratok környékének rendezésével.</p>	9 500	2021	2 év
<p>EUROVELO6 ÉS EUROVELO14 NEMZETKÖZI KERÉKPÁR-ÚTVONALAK FEJLESZTÉSE</p> <p>EuroVelo 6 nemzetközi kerékpár-útvonal kialakítása meglévő szakaszok korszerűsítése, hiányzó szakaszok megépítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● a Duna mentén (északon és délen mindkét Duna-part) útvonal kialakítása ● Csepel szigeti útvonal kialakítása, EuroVelo14 nemzetközi kerékpár-útvonal kialakítása: ● Budapest-Balaton útvonal budapesti szakaszának kialakítása. Kiemelt kerékpár-sztráda elemeket tartalmaz. 	6 000	2022	3 év
<p>EUROVELO14 FEJLESZTÉSE – ÚJ HÍD MŰTÁRGY ÉPÍTÉSE A 70-ES VASÚTVONAL KERESZTÉZÉSÉBEN</p> <p>Rákos-patak menti kerékpárúthoz kapcsolódó infrastruktúra, új híd műtárgy építése a 70-es vasútvonal keresztezésében</p>	3 600	2022	3 év

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>NAGYKÖRÚT KOMPLEX KERESZTMETSZETI FELÜLVIZSGÁLATA Az Aktív és Mikromobilitási Stratégia 2020 végéig definiálja az egyes fejlesztendő konkrét útvonalakat és fejlesztendő elemeket. Döntéselőkészítő tanulmányterv készítése, amely javaslatot tesz a Nagykörút jövőbeli közlekedési, városképi, urbanisztikai szerepére, meghatároz egy ütemezhető, megvalósítható kiépítést, az egyes változatok esetén vizsgálja a kapacitási, térségi átjárhatósági, területrendezési aspektusokat. E fejlesztések összehangolása során szükséges az egész térség közlekedési, közösségi térhasználati, építészeti funkcióinak átgondolása, újrafogalmazása, a közlekedési rendszer hálózati szintű elemzése. Tanulmányterv alapján tervezés és kivitelezés.</p>	2 000	2021	2 év
<p>B+R RENDSZERŰ KERÉKPÁRTÁROLÓK LÉTESÍTÉSE Az Aktív és Mikromobilitási Stratégia 2020 végéig definiálja a fejlesztendő elemeket. A B+R parkolók száma és kialakítása az OTÉK-ban és B+R paraméterkönyvben megfogalmazott mutatószámok szerint alakítandó. B+R kerékpártárolók létesítése kötöttpályás közlekedési vonalak mentén, jelentősebb közösségi közlekedési megállóhelyeknél, végállomásoknál.</p>	500	2021	2 év
További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>EGYBEFÜGGŐ VÁROSRESZEK KERÉKPÁROZÁSBARÁT FEJLESZTÉSE A teljes közúthálózat kerékpározásbaráttá tétele a készülő közlekedésbiztonsági és forgalomcsillapítási tervben lefektetett alapelvek szerint. Közlekedésbiztonsági és forgalomcsillapítási terv egyes elemeinek megvalósítása.</p>	4 000	2022	3 év
<p>ÁTJÁRHATÓ, BIZTONSÁGOS KERÉKPÁROS FŐHÁLÓZAT KIALAKÍTÁSA A HUNGÁRIA GYŰRŰN BELÜL Az Aktív és Mikromobilitási Stratégia 2020 végéig definiálja az egyes fejlesztendő konkrét útvonalakat és fejlesztendő elemeket. A jelenleg széttagolt, hiányos kerékpárforgalmi főhálózat összefüggő hálózattá alakítása és az egymástól elszigetelt vagy rosszul összekötött városrészek kapcsolatainak erősítése.</p>	1 500	2022	3 év
<p>ÁTJÁRHATÓ, BIZTONSÁGOS KERÉKPÁRFORGALMI FŐHÁLÓZAT KIALAKÍTÁSA A HUNGÁRIAGYŰRŰN KÍVÜL Az Aktív és Mikromobilitási Stratégia 2020 végéig definiálja az egyes fejlesztendő konkrét útvonalakat és fejlesztendő elemeket. A jelenleg széttagolt, hiányos kerékpárforgalmi főhálózat összefüggő hálózattá alakítása és az egymástól elszigetelt vagy rosszul összekötött városrészek kapcsolatainak erősítése. Kiemelt kerékpár-sztráda elemeket tartalmaz.</p>	2 500	2022	3 év
<p>KOSSUTH LAJOS UTCA – RÁKÓCZI ÚT KÖZTERÜLETI MEGÚJÍTÁSA Budapest egyik legfontosabb sugárútjának revitalizációja, illetve a városszövetben betöltött szerepének helyreállítása. A komplex megoldás érdekében a Master Plan alapján ütemezett átalakítás.</p>	10 000	2023	3 év

További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>BUDAPESTI VÁROSI ZÖLDUTAK FEJLESZTÉSE ÉS A KÖRNYÉKI ZÖLDUTAKHOZ VALÓ KAPCSOLÓDÁS FEJLESZTÉSE</p> <p>Az Atív és Mikromobilitási Stratégia 2020 végéig definiálja az egyes fejlesztendő konkrét útvonalakat és fejlesztendő elemeket.</p> <p>Gyalogos - kerékpáros közlekedési folyosók kialakítása jellemzően a motorizált közlekedéstől távol, a város zajától védett helyen, vízpartok vagy bezárt vasútvonalak mentén.</p> <p>Előzetes becslés alapján kiépítendő kerékpárút hossza a zöld utak mentén: 13 km Szilas-patak menti kerékpáros infrastruktúra fejlesztése: a patak rehabilitációja, a patak menti területek rekreációs használatának lehetővé tétele, patak menti (folytonos vonalvezetésű) kerékpárút létesítésével.</p>	4 600	2022	3 év
<p>GYALOGOS ÉS KERÉKPÁROS KAPCSOLATOK KIALAKÍTÁSA A DUNA SZIGETEIVEL</p> <p>A dunai mellékágakat átszelő gyalogos- és kerékpárhidak építése Óbudai Hajógyári szigeten, Molnár-szigeten.</p>	3 000	2023	3 év
<p>P+R PARKOLÓK ÜTEMES MEGVALÓSÍTÁSA I. ÜTEM - A VÁROSI KÖZLEKEDÉSI ESZKÖZVÁLTÁSI PONTOKHOZ KAPCSOLÓDÓ P+R PARKOLÓK ELŐKÉSZÍTÉSE</p> <p>A II. ütemben tervezett P+R parkolók megvalósításának előkészítése.</p>	1 000	2021	1 év
<p>P+R PARKOLÓK ÜTEMES MEGVALÓSÍTÁSA II. ÜTEM</p> <p>A projekt keretében Budapest és környéke számos helyszínén létesülnek parkolók. A körülbelül 2500 parkolóhely kialakítása 2019-2021 között valósul meg. XIV. Mexikói út, II. Hűvösvölgy, IX. Közvágóhíd, XVIII. Pestszentimre vá., Budakalász, Lenfónó, Budakalász, Pomáz, Szigetszentmiklós, József Attila telep, Szigetszentmiklós-gyártelep, Tököl, Ráckeve, Kistarcsa, Mogyoród, Gödöllő Palotakert. A parkolók kialakításának becsült költsége kb. 13 milliárd Ft. A projekt célja továbbá az intermodalitás elősegítése a P+R parkolók létesítéséhez kapcsolódva. Ez az egyes helyszíneken a meglévő funkciók újragondolását, korszerűsítését, újjak létesítését (pl. kereskedelmi funkciók, B+R), egymáshoz való kapcsolódásaik megteremtését (pl. gyalogos létesítmények építése), illetve ésszerűsítését is jelenti. A beavatkozások az egyes helyszíneken eltérő tartalmúak és mértékűek.</p>	20 000	2022	4 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- Környezetterhelés, CO₂ és károsanyag kibocsátás csökkenése, levegőminőség javulása az aktív mobilitás helyi közlekedési módok közötti részarányának emelkedésével.
- Személygépjármű forgalom csökkenése az aktív mobilitás helyi közlekedési módok közötti részarányának emelkedésével.

3.4. INTÉZKEDÉS: DIGITÁLIS FEJLESZTÉSEK

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
A BUDAPESTI KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSI FORGALOMTERVEZÉSI, FORGALOMIRÁNYÍTÁSI ÉS UTASTÁJÉKOZTATÁSI INTEGRÁLT RENDSZERFEJLESZTÉSE Forgalmi tervező rendszer fejlesztése, kiváltása. FUTÁR rendszer fejlesztése, kiváltása Technológiai fejlesztések (pl. 3G > 4G, 5G átállás) Járműfedélzeti fejlesztések (meglévő eszközök upgrade-je, bankkártyás jegyvásárlás, utastájékoztatói innovációk, adatgyűjtés fejlesztése, kamera, wifi stb.).	5 000	2021	4 év
INFORMÁCIÓTECHNOLÓGIAI FEJLESZTÉSEK MEGVALÓSÍTÁSA A VÁROSI KÖZLEKEDÉSSZERVEZÉS BEN Dinamikus forgalmi információk; dinamikus parkolási rendszer kialakítása, valamint ezen rendszerek közötti kapcsolódás megteremtése.	4 000	2022	2 év
EGYSÉGES FORGALMI MODELL ÜZEMELTETÉSE ÉS TOVÁBBFEJLESZTÉSE A jelenleg alkalmazott stratégiai modell funkcionális bővítése, valamint részletes vizsgálatokat lehetővé tévő operatív modell kialakítása. Részletes valósidejű adatkapcsolatok kialakítása, részletes háztartásfelvétel.	600	2021	2 év
ENERGETIKAI FEJLESZTÉSEK Közösségi közlekedés megállóiban napelemes energitermelés 100 megállóban. A napelemek telepítésével WIFI kapcsolat kiépítése a nagyobb közlekedési csomópontokon, esetleg telefon töltésre alkalmas USB aljzatokkal, bicikli pumpával, stb.	500	2021	2 év
MAAS TÁJÉKOZTATÓ, JEGYÉRTÉKESÍTŐ MOBILAPPLIKÁCIÓ A MaaS applikáció keretrendszer felépítése. A jelenlegi több BKK applikáció helyett egy applikációba lehetne integrálni az összes BKK szolgáltatást (FUTÁR, Bubi, Infó, igényvezérelt közlekedés), valamint a jegy- és bérletvásárlást. Emellett a keretrendszer biztosítja a Fővároshoz és a közlekedéshez kapcsolódó, harmadik fél által nyújtott szolgáltatások vásárlásának lehetőségét, kapcsolt és kiegészítő szolgáltatások értékesítését.	500	2020	2 év

További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>A FŐVÁROSI SZEMÉLYFORGALMI BEHAJTÁSI DÍJ RENDSZER BEVEZETÉSE ÉS KAPCSOLÓDÓ INFRASTRUKTÚRA BERUHÁZÁSOK Aktuális megvalósíthatóság vizsgálata. Kamera rendszer, ellenőrzési háttér kialakítása.</p>	3 500	2022	1 év
<p>ELEKTRONIKUS, IDŐALAPÚ JEGYRENDSZER ÉS KAPCSOLÓDÓ TARIFARENDSZER BEVEZETÉSE A KÖZÖSSÉGI KÖZLEKÉSBEN Digitális Stratégia: A papír alapú jegyeket és bérleteket felváltja az utazási számla alapú bevételbeszedési és elszámolási rendszer, mely különböző kényelmi szolgáltatások bevezetését teszi lehetővé (pl. napi díjplafon, az utas számára legkedvezőbb díj kiszámítása, automatikus bérlet megújítás, stb.). A járművekre és az állomásokra a szükséges infrastruktúra kiépítésre kerül (kapuk, validátorok), az ellenőrök ellenőrző készülékeket kapnak. Az új rendszer az országos rendszerhez igazodik, azonban a teljes integrációra nem kerül sor, így az adatvagyon és a bevétel beszedése a BKK-nál marad.</p>	35 000	2021	3 év
<p>ALACSONY KÁROSANYAG KIBOCSÁTÁSÚ ÖVEZETEK (LEZ) BEVEZETÉSE A belvárosi forgalomcsillapítás részeként a magas károsanyagkibocsátású járművek behajtásának korlátozása. Szabályozás kialakítása, kamerarendszer - ellenőrzés megszervezése.</p>	3 500	2022	2 év
<p>JEGYAUTOMATA HÁLÓZAT MEGÚJÍTÁSA A jelenlegi, elöregedő, 370 db készülékből álló jegyautomata hálózat megújítása korszerű készülékekkel.</p>	4 000	2021	2 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- A közösségi közlekedés szolgáltatásainak biztonságosabb, hatékonyabb üzemeltetése.
- Környezetterhelés, CO₂ és károsanyag kibocsátás csökkenése a forgalomcsillapítást támogató intézkedések következtében.
- Utazási élmény és ügyfélelégedettség javulása a közösségi közlekedésben a digitális, felhasználóbarát fejlesztéseknek köszönhetően.

4. PRIORITÁS: ESÉLYTEREMTŐ SZOLGÁLTATÁSOK

PRIORITÁS HÁTTERE

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság 2017-ben kihirdette a szociális jogok európai pillérét. A pillér 20 kulcsfontosságú elvet és jogot fogalmaz meg a méltányosság és a társadalmi igazságosság érvényre juttatása érdekében, a következő három fejezetbe csoportosítva:

- esélyegyenlőség és a munkavállalási jog;
- tisztességes munkafeltételek;
- szociális védelem és társadalmi befogadás.

Az Európai Unió kohéziós politikájának 5 beruházási prioritása közül a „Szociálisabb Európa” a szociális jogok európai pillérének megvalósítását támogatja, ezáltal biztosítva az uniós források felhasználását a következő fővárosi fejlesztési célokhoz illeszkedő területeken:

- Oktatás, képzés és egész életen át tartó tanulás
- Nemek közötti egyenlőség
- Esélyegyenlőség
- A foglalkoztatás aktív támogatása, mely kitér arra is, hogy mindenki időben személyre szabott segítséget kapjon munkavállalási vagy önfoglalkoztatási kilátásainak javításához.
- Gyermekgondozás és a gyermekek támogatása, mely kitér arra, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek meghatározott intézkedésekben részesüljenek az esélyegyenlőség javítása érdekében.
- Egészségügyi ellátás, mely kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy kellő időben nyújtott és megfizethető – megelőzési, illetve gyógyítási célú – egészségügyi ellátásban részesüljön.
- A fogyatékossgal élő személyek társadalmi befogadása, mely kitér arra is, hogy a fogyatékossgal élő személyek olyan szolgáltatásokat kapjanak, amelyek lehetővé teszik részvételüket a munkaerőpiacon és a társadalomban.
- Tartós ápolás-gondozás, azaz mindenkinek joga van megfizethető,

hosszú távú, minőségi ápolási-gondozási szolgáltatásokat igénybe venni, különös tekintettel az otthoni ápolásra és a közösségi alapú szolgáltatásokra.

- Lakhatás és segítségnyújtás a hajléktalanok számára: a rászorulóknak számára hozzáférést kell biztosítani jó minőségű szociális lakásokhoz vagy lakhatási támogatáshoz, valamint a hajléktalanok számára megfelelő elszállásolást és szolgáltatásokat kell biztosítani társadalmi befogadásuk előmozdítása érdekében.

A Fővárosi Közgyűlés 2016-ban fogadta el Budapest Főváros második, 2017-2022 évekre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját (FHEP), melynek célja, hogy hozzájáruljon a különböző társadalmi csoportok egyenlő esélyű városhasználatához, ezáltal a társadalmi integrációhoz. Ennek érdekében ösztönzi a társadalmi csoportok közötti tolerancia és párbeszéd kialakulását, egyes hátrányos helyzetű csoportok beilleszkedésének támogatásához pedig hosszú távú beavatkozási irányokat és középtávú akciótervet fogalmaz meg, figyelembe véve az uniós irányelveket és hazai jogszabályokat.

Budapesten a tartósan munkanélküliek aránya a COVID-19 járványhelyzetet megelőzően az állást keresők körében megközelítette a 30%-ot (2018, KSH). A tartós munkanélküliek a szegénységben élők meghatározó csoportja, a tartós munkanélküliek szegénységi aránya 49,5%, három és félszeresen meghaladja az országos, és kilencszeresen a foglalkoztatottak körében mért értéket. Jelen van tehát a munkaerőpiacon való tartós kívül rekedés jelensége, vagyis hiába van erős munkaadói kereslet, ezzel párhuzamosan jelentős számú aktív korú ember nem tud hozzáférni a nyílt-munkaerőpiaci álláslehetőségekhez. A tartós munkanélküliek, illetve aktív korú inaktív csoportjába nagy részben olyan specifikus munkaerőpiaci hátrányokkal rendelkező csoportok sorolhatók, mint a romák, gyermeket vállaló nők, idősek, fogyatékossgal élők, hajléktalan emberek.

E csoportokba tartozók munkakészsége nem stabil, néhányan közülük enyhébb, vagy erősebb beilleszkedési, mentális, vagy egészségügyi gondokkal küzdenek. Az egészségi állapot mutatói Budapesten az országostól kedvezőbbek, de mindkét nem esetében kiemelkedően magas a rosszindulatú daganatok és a keringési rendszer betegségei okozta korai halálozás gyakorisága. 2019-ben a fővárosban 21 ezren haltak meg, ebből 5.488 volt a daganatos halálozás (26,1%), mely arány magasabb az országos átlagnál (25%), úgy, hogy a WHO adatai alapján Magyarországon a legmagasabb a daganatos betegségek miatti halálozási arány az európai országok között. A levegő részecskeszennyezése kimutathatóan hozzájárul a szív- és érrendszeri betegségek, daganatos elváltozások és légúti megbetegedések növekedéséhez (WHO¹⁹). Számos kutatás rámutatott arra is, hogy a koronavírus okozta halálesetek száma szoros összefüggésben áll a légszennyezettséggel (SDSN²⁰). A két legfontosabb halálok mellett a nyaki- és háti- gerincfájdalmak okozzák a legtöbb egészségvesztést. A születéskor várható átlagos élettartam (férfiaknál 75, nőknél 80 év, 2020, KSH) lassú javulást mutat, ugyanakkor továbbra is kedvezőtlenebbek az uniós átlagértékekhez viszonyítva. Az egyes kerületekben is jelentős különbségek vannak, hiszen az egészségi állapot összefügg a gazdasági helyzettel, a lakókörnyezettel és a depriváció mértékével. Megfelelő preventív intézkedésekkel fontos cél a további javulás elérése.

A fővárosban közelítőleg 9-10 ezer hajléktalan ember él. A Fővárosi Önkormányzat fenntartásában működő Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei naponta közel 3000 hajléktalan embernek nyújt szociális szolgáltatásokat. Közülük mintegy 2000 ügyfél számára biztosít lakhatási lehetőséget menedékhelyeken és átmeneti szállásokon, valamint a családok átmeneti otthonában. Emellett munkásszállásokat, támogatott lakhatási programokat, utcai gondozó szolgálatot, nappali melegedőket, szociális információs, illetve foglalkoztatási és lakhatási tanácsadó irodákat működtet, valamint a hajléktalan emberek fekvő- és járóbeteg ellátására létrehozott egészségügyi intézményeket is

üzemeltet. Az ellátórendszer épületállománya és felszereltsége jelentős felújításra szorul, ami a korszerű ellátás mellett a munkakörülményeket is javítja, ezzel is hozzájárulva az ágazatban jelentkező szakemberhiány és nagy fluktuáció kezeléséhez. A hajléktalanságból való kilépés és a hajléktalanság megelőzésének legfőbb tényezője, a megfizethető lakhatás biztosítása egyre nagyobb problémát jelent a fővárosban. Összességében elmondható, hogy az ellátórendszer még ma is differenciálatlan, kevés a párok, családok befogadására alkalmas férőhely, és nem megoldott még a munkát vállaló, „fizető-képes” hajléktalanok esetében sem a kilépés. A kizíthelyzetek megoldására (díjhátralékosság miatti kilakoltatás, COVID-19 járványhelyzet karantén időszaka alatt külön figyelmet kapó bántalmazó kapcsolatok, családi krízishelyzetek) a főváros nem rendelkezik kellő elhelyezési kapacitásokkal. A szociális bérlakások elégtelen száma és a piaci bérleti díjak óriási megemelkedése miatt az érintettek intézményi ellátásból való kilépése is nehezített.

A mai budapesti lakhatási válság közvetlenül összefügg a 2015 utáni lakáspiaci trendekkel. A lakásárak 2015 és 2020 között 180%-kal nőttek, a magánpiaci lakbérek nagyságrendileg 40%-kal, a rendelkezésre álló jövedelem átlagosan viszont csak 20 %-kal. A lakásárak és bérleti díjak emelkedése következtében a családi háttér nélküli közép-jövedelműek számára a budapesti lakások megfizethetetlenek lesznek, ez a fővárosi foglalkoztatási szektorokban - köztük olyan közfeladat-ellátási területeken, mint a közösségi közlekedés, egészségügy, szociális ellátás, oktatás-nevelés - a munkaerő biztosítását is negatívan érinti hosszabb távon.

Budapesten a lakosság 13,9%-át érintette 2017-ben a szegénység vagy kirekesztődés kockázata. Budapesten a többi településsel ellentétben a legmagasabb azon csoport aránya (16%), ahol a jövedelem több mint 40%-át viszik el a lakásfenntartás költségei, ami könnyen kritikus helyzetbe sodorhatja a családokat. Annak a csoportnak a nagysága, melynek a helyzete ugyan nem kritikus, de a fennmaradó jövedelem nem elegendő, ennek csak a harmada (KSH)²¹. Ugyanakkor

a szubsztandard lakásokban élők aránya is magas (12%). Az egy főre jutó jövedelem csökkenése és a hátrálékba kerülés esélye között szoros összefüggés van. 2015-ben Budapesten a háztartások 11,6%-a nem tudta pénzhiány miatt befizetni a lakbért, a hiteltörlesztést, a közüzemi díjat vagy a közös költséget.

A 65 év feletti népesség száma (367 ezer fő; 2019, KSH) emelkedett, a lakosságbeli létszámarányt tekintve meghaladta a 20,5%-ot és a demográfiai trendek alapján mind számuk, mind arányuk további emelkedésére kell számítani. Az ország legidősebb korú népességéből a 80–84 évesek 19%-a, az ennél idősebbek 22%-a lakik Budapesten. Az idős és idősödő generációk problémái részben az egészség és ezzel összefüggésben az életmód, részben a foglalkoztatottság köré csoportosulnak. Ezért fontos, hogy az ellátórendszer fejlesztése mellett az aktív időskort ösztönző komplex beavatkozások is megvalósuljanak az egészségmegőrzéssel kapcsolatos prevenció, a társadalmi részvétel, a foglalkoztatás és képzés területére is kiterjedve. A fővárosi idősotthonokban jelenleg 3629 férőhely van, a várólistán (melyre csak azok kerülhetnek fel, akik gondozási szükséglete eléri a napi 4 órát) 4000 fő a jelenleg regisztráltak száma.

A COVID-19 járványhelyzet alatt a legveszélyeztetettebb csoportok közé tartozott az idős lakosság, a tartós betegséggel élők és hajléktalanok, az ellátórendszerek felkészültségét javítani kell a sérülékenység csökkentése érdekében.

PRIORITÁS CÉLJA

Budapest stratégiai célja a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése és a társadalmi szolidaritás erősítése. A szolidaritás egyik leglényegesebb eleme a szegénység és a hajléktalanság elleni küzdelem, valamint a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esélyegyenlőségének biztosítása. A következő célok mentén történt meg az intézkedések kialakítása:

- **Magas színvonalú hátránykiegyenlítő szolgáltatások biztosítása:** idősellátás és hajléktalan ellátás infrastrukturális hátterének fejlesztése, Elsőként lakhatás program folytatás a hajléktalanságból való kilépés támogatására; fiatalok életésélyeinek javítása; krízishelyzetek kezelésére szolgáló lakás- és intézményi kapacitások biztosítása.
- **Foglalkoztatási esélyek javítása** komplex programokkal különböző célcsoportokban (idősek, hajléktalanok, hátrányos helyzetűek).
- **Egészségmegőrzés feltételeinek javítása:** informatikai szolgáltatások és kooperatív megoldások a megelőzés, betegirányítás, szakemberpótlás és tele-medicina területén; fővárosi gyógyfürdők fejlesztése.
- **Képzett, a szolgáltatások működtetéséhez szükséges munkaerő biztosítása:** képzési, továbbképzési programok, módszertani fejlesztések, szociális ágazatban komplex programok a szociálisan rászorulóknak képzésével, lakhatási feltételek biztosításával a munkaerőpótlás biztosítására.

ILLESZKEDÉS AZ EURÓPAI SZEMESZTER 2019. ÉVI ORSZÁGJELENTÉSÉBEN, A 2021-2027 KÖZÖTTI IDŐSZAK KOHÉZIÓS FORRÁSAINAK FELHASZNÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOKHOZ (COM (2019) 150 FINAL)

4. szakpolitikai célkitűzés: Szociálisabb Európa – A szociális jogok európai pillérének végrehajtása

A magyarországi fejlődés előmozdítása szempontjából kulcsfontosságúak a lemaradó térségeket **és a hátrányos helyzetű csoportokat célzó foglalkoztatási, szociális, oktatási és egészségügyi beruházások, beleértve az infrastruktúra fejlesztését.**

A készség iránti kereslet és kínálat közötti tartós eltérés az alacsony képzettségű és nehezebben foglalkoztatható csoportok esetében gyenge munkaerőpiaci kilátásokkal párosul. A Bizottság ezért prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított **a foglalkoztatáshoz való hozzáférés javítása tekintetében, különös tekintettel a fiatalokra, a tartós munkanélküliekre és az inaktív személyekre.** E szükségletek különösen az alább területeket érintik:

- az aktív és megelőző jellegű munkaerőpiaci intézkedések támogatása, ideértve a készségek előrelépését, a személyre szabott szolgáltatásokat és a más szolgálatokkal való koordinációt, mások mellett a fogyatékossgal élő személyek érdekében;
- olyan intézkedések kidolgozása, amelyek elérik az inaktívakat;
- a kétoldalú szociális párbeszéd elősegítése és a szociális partnerek kapacitásépítésének támogatása.

Az oktatási eredmények nemzetközi összehasonlításban alacsonyak, az egyenlőtlenségek számottevők, a szakoktatási és szakképzési programot végzetek kilátásai gyengék, és a felnőttoktatásban nem megfelelő arányú a részvétel. A Bizottság ezért magas prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított az oktatás és

a képzés minőségének és munkaerőpiaci relevanciájának, valamint az **oktatáshoz és a képzéshez való egyenlő hozzáférésnek a javítása** tekintetében és különösen az alábbiak vonatkozásában:

- a korai iskolaelhagyás megelőzése és az oktatásban vagy képzésben részt nem vevő fiatalok támogatása;
- a kirekesztés csökkentése, valamint a hátrányos helyzetű csoportok, köztük a romák számára a magasabb szintű oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés, valamint a tanulmányok végigvitelének támogatása;
- az alapkészségek, többek között a digitális készségek megerősítése a szakoktatásban és -képzésben és az általános oktatásban, a kulcskompetenciák fejlesztése és a munka világába való zökkenőmentes átmenet elősegítése;
- a felnőttkori tanulás előmozdítása továbbképzés és átképzés révén;
- az oktatási és képzési infrastruktúra fejlesztésének támogatása.

Az anyagi nélkülözés egyes csoportok körében és egyes térségekben továbbra is magas. A Bizottság ezért magas prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított **a marginalizálódott közösségek integrációjának előmozdítása és az anyagi nélkülözés kezelése** és különösen az alábbiak tekintetében:

- **a lakhatással kapcsolatos kirekesztés kezelése**, valamint a leromlott városi és vidéki területek rehabilitációja;
- a marginalizálódott közösségekkel, például a romákkal szembeni megkülönböztetés leküzdésére irányuló intézkedések kidolgozása;
- a fogyatékossgal élő személyek számára nyújtott szolgáltatások javítása és a közintézmények fizikai akadálymentesítése.

A népesség egészségi állapota jelentős egyenlőtlenségeket mutat. A Bizottság prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított a szolgáltatásokhoz – többek között **az egészségügyi és tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz – való hozzáférés javítása** és különösen a következők tekintetében:

- **a megfizethető egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés előmozdítása**, az egyenlőtlenségek csökkentése, különösen a hátrányos helyzetű járásokban;
- infrastruktúra biztosítása, beleértve az alapellátást nyújtó létesítményeket és az egészségügyi berendezéseket;
- az intézményi ellátásról az önálló életvitelt lehetővé tevő, közösségi alapú szolgáltatásokra való áttérés támogatása.

5. szakpolitikai célkitűzés – A polgárokhoz közelebb álló Európa a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése és a helyi kezdeményezések támogatása révén

A Bizottság magas prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított a városi területek integrált társadalmi, gazdasági, kulturális és környezeti fejlődésének előmozdítása érdekében és különösen a következők tekintetében: a kiválasztott funkcionális városi területek, így egyetemi, innovációs, tudományos és technológiai központok specifikus potenciáljába való beruházás, valamint **a sajátos városi kihívások kezelése a helyi szükségletek alapján megkülönböztetve;**

4.1. INTÉZKEDÉS: SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
IDŐSOTTHONOK FEJLESZTÉSE Meglévő idősotthonok közül az új jogszabályi elhelyezési feltételeknek való megfelelés biztosítása relokációval, meglévő intézmények korszerűsítése, ellátási és foglalkoztatási környezet fejlesztése. A fejlesztésekkel a járványhelyzet által kiemelten veszélyeztetett ellátottak biztonságos elhelyezésének és szolgáltatási környezetének megteremtése. (az épületenergetikai projektekkel – 1.1. intézkedés alatt – összehangolt megvalósítás)	5 000	2021	5 év (több projektre bontva)
HAJLÉKTALAN ELLÁTÓ RENDSZER FEJLESZTÉSE A Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei ingatlanállományának és eszközállományának korszerűsítése, az ellátási és foglalkoztatási környezet fejlesztése. A fejlesztésekkel a járványhelyzet által kiemelten veszélyeztetett ellátottak biztonságos elhelyezésének és szolgáltatási környezetének megteremtése. (az épületenergetikai projektekkel – 1.1. intézkedés alatt – összehangolt megvalósítás)	3 000	2021	5 év (több projektre bontva)

VÁRT EREDMÉNYEK

- Biztonságos és korszerű szolgáltatások, az ügyfélélegedtség növelése a hajléktalan- és idősellátás területen.
- Foglalkoztatási környezet fejlesztésével szakképzett munkaerő megtartása, vonzása a szociális szektorban.

4.2. INTÉZKEDÉS: KOMPLEX FOGLALKOZTATÁSI ÉS FELZÁRKÓZTATÓ PROGRAMOK

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
KOMPLEX, FOGLALKOZTATOTSÁGOT TÁMOGATÓ PROJEKT A projekt a foglalkoztatás bővítését olyan aktív beavatkozásokkal kívánja előmozdítani, melynek célja a munkaerőpiacról kiszorult emberek foglalkoztathatóságának javítása, a helyi munkaadói igények minél hatékonyabb feltárása, a helyi foglalkoztatási és segítő szolgáltatási kapacitások összehangolása, új innovatív szolgáltatásokkal való megerősítése, koordinált szolgáltatási rendszerbe szervezése. A projekt a folyamatban lévő VEKOP-ból támogatott projekt tapasztalatainak kiértékelésével tervez hasonló szolgáltatási csomagot az álláskeresők számára.	3 000	2022	3 év
HÁTRÁNYOS HELYZETŰ CÉLCSOPORTOK INTEGRÁCIÓJA, REINTEGRÁCIÓJA, RESZOCIALIZÁCIÓJA Különböző esélyegyenlőségi célcsoportokban a hátrányok csökkentését szolgáló képzési, oktatási és terápiás egyéni és csoportos foglalkozások. Célja a gyermekek iskolai lemorzsolódásának, a korai iskolaelhagyás arányának csökkentése, érzékenyítő és szemléletformáló projektek, kampányok megvalósítása. A projekt működő programok integrálásával, civil szervezetek bevonásával kerül megvalósításra. A projekt keretében lehetőség nyílik a korábbi, VEKOP-ból és KMOP-ból támogatott szociális városrehabilitációs projektek és fővárosi szegregációval veszélyeztetett területek szoft programjainak megvalósítására, a jó gyakorlatok folytatására.	2 500	2021	3 év
SZÜLŐ-GYEREK MENTORHÁLÓZAT MINTAPROJEKT (PILOT) Az iskolai lemorzsolódás csökkentése és hátránykiegyenlítő tanórán kívüli oktatás önkéntesek bevonásával, képzésével és szülő-gyermek mentorhálózat létrehozásával.	200	2021	2 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- Hátrányos helyzetű célcsoportok foglalkoztatási, oktatási és integrációs esélyeinek javulása.
- Hátrányos helyzetű célcsoportok egészségi állapotának javítása.
- Korai iskolaelhagyás arányának csökkenése.

4.3. INTÉZKEDÉS: LAKHATÁSI HÁTRÁNYOK CSÖKKENTÉSE

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>SZOCIÁLIS LAKÁSÜGYNÖKSÉG: LAKÁSÁLLOMÁNY FEJLESZTÉSE ÉS MŰKÖDTETÉSE</p> <p>A szociális lakásügynökség célja, hogy növelje a fővárosban a megfizethető bérlakásállományt a piaconál alacsonyabb lakbérű lakások nyújtásával a meghatározott sérülékeny és alacsony jövedelmű csoportok részére. Az ügynökség lakásportfoliója többféle forrásból tevődik össze, a projekt keretében első fázisban fővárosi ingatlanok felújítására és építésére kerülne sor (126 üresen álló bérlakás felújítása, 50 lakás kialakítása nem-lakócéllú ingatlanban, 100 lakás építése), valamint szervezetfejlesztést és a bérlőkhöz kapcsolódó szociális munkát és lakbértámogatást tartalmazza a projekt.</p> <p>A projekt a többletkapacitások kialakításával szerepet játszik a hajléktalanság megelőzésében, valamint a családi krízishelyzetek esetén biztosítja a lakhatást az érintettek számára a családok átmeneti otthona intézményi kapacitáshiánya miatt, illetve lehetőséget biztosít az ellátásból való kilépésre.</p> <p>Városfejlesztési Alap/visszatérítendő források bevonásával a működési modell továbbfejlesztése a kezelt portfólió bővítése - 70 lakás vásárlása és magán bérleti piacról állomány kezelése, kis léptékű felújítása.</p>	<p>9 700 (VNT 7,1 Mrd Ft, VT: 2,6 Mrd Ft)</p>	2021	7 év
<p>LAKHATÁSI KRÍZISHELYZETEK KEZELÉSE KOMPLEX SZOLGÁLTATÁSOKKAL</p> <p>Egyéni élethelyzetekben a lakhatást veszélyeztető krízishelyzetek komplex szemléletű kezelése az érintett háztartásokra szabott megoldásokkal a hajléktalanná válás megelőzése, a családok egyben tartása, az érintett gyermekek stresszhelyzetének, iskolai lemorzsolódásának megakadályozása érdekében. A projekt elemei: oktatási, egészségügyi, pszichológiai és foglalkoztatást támogató szolgáltatások, lakbértámogatás, mentorálás. Cél az egyének, családok saját tulajdonú ingatlanokban vagy bérleményekben maradásának támogatása.</p>	400	2021	3 év
<p>ELSŐKÉNT LAKHATÁS MINTAPROJEKT</p> <p>Hajléktalan emberek reintegrációját célzó komplex mintaprojekt, beavatkozási lépcsők kialakításával, egészségügyi, szociális és foglalkoztathatóság javítására irányuló szolgáltatásokkal. A bevont ügyfelek egyéni a tulajdonságaik függvényében, potenciálisan legalább két-három különböző lépcsőfokon tudnak majd belépni a rendszerbe. A legtöbb ügyfél minimális egyéni célja az lehet, hogy a belépéshez képest legalább egy lépcsőt lépjen felfelé. Ugyanakkor az a cél, hogy egy-egy ügyfél egynél több szintet lépjen előre a mintaprogram ideje alatt, ha ezt kompetenciái, egészségi állapota és motiváltsága lehetővé teszi. A mintaprogram folyamatos motivációt tervez nyújtani az ügyfelek számára azzal, hogy a programba kerülésük már a kivezető, +1 lépcsőre fókuszál.</p>	1 400	2021	7 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- Lakhatási válság enyhítése Budapesten, kilakoltatások számának csökkentése, hajléktalanok számának csökkenése.
- Hátrányos helyzetű célcsoportok foglalkoztatási esélyeinek növelése és egészségi állapotának javítása a kiszámíthatóbb lakhatási feltételek biztosításnak következtében.
- Korai iskolaelhagyás arányának csökkenése.

4.4. INTÉZKEDÉS: PREVENCIÓ, EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>BUDAPESTI EGÉSZSÉGÜGYI KOORDINÁCIÓS ÉS MÓDSZERTANI IRODA</p> <p>A projekt célja a fővárosi egészségügyi szolgáltatások harmonizálása, koordinációja, ezzel a lakossági szükségletek és ellátás térbeli egyenlőtlenségeinek kezelése, a kapacitáshiányok menedzselése. A projekt részeként elkészül egy ellátórendszeri térkép, (elsősorban a kerületi önkormányzatokhoz tartozó alap és járóbeteg szakrendelők) problématerkép és egy ellátási audit, térinformatikai adatbázis, mely a rendszer digitális eszközeinek fejlesztéséhez (Dr Budapest projekt), illetve az ellátásbeli hiányterületek* plusz támogatási igényének monitorozására is alkalmas. Egészségfejlesztési módszertani ajánlások kidolgozásával az iroda támogatja a kerületi egészségfejlesztési irodák működését, illetve olyan területek szakmai koordinációját, módszertani kidolgozását is felvállalja, mint az időskorúak otthonukban történő ápolása. A projekt célja, hogy egészségfejlesztési programok és az ellátórendszer harmonizációjára, koordinációjára, egységes módszertani alapokra helyezve kialakuljon egy kerületi együttműködés, a Fővárosi Egészségügyi Társulás. (*A projekt pilot elemeként olyan hiányszakmák 3 éven keresztül történő biztosítása történik kerületközi koordinációval, mint a gyerek ortopédia, szemészet, bőrgyógyászat, diabetológia, házigondozás, praxisnővér program.)</p>	3 500	2021	3 év
<p>DR BUDAPEST - BUDAPESTI LAKOSSÁGI EGÉSZSÉG ÉS EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÁSI INFORMÁCIÓS RENDSZER</p> <p>Egységes, betegbarát előjegyzési gyakorlat és a hozzá kapcsolódó információs rendszer, ügyfélszolgálat (call center) és digitális felület (applikáció és online platform) kialakítása. A projekt célja beteg irányítás, beteg informálás, lakossági tudás az adott problémákról, self-care javítása, betegségekről, a megfelelő szolgáltatóhoz való irányítás, a várakozási idők különbségeinek csökkentése, lehetőség szerint az átlagidők csökkentésével, a kerületi különbségek csökkentése, a betegelégedettség javítása. Egységes, digitális, akkreditált beteginformáló, edukációs egészségügyi platform, amely választ ad az egyszerűbb esetek megoldására, segít a tájékozódásban.</p>	1 500	2022	3 év
További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>ALAPELLÁTÁS FEJLESZTÉSE, PRAXISKÖZÖSSÉGEK, CSOPORTPRAXISOK TÁMOGATÁSA</p> <p>A projekt célja az alapellátás hatékonyságának növelése, non-doktor támogató funkciók erősítése, alapellátás előregedett korfájának javítása, praxis támogatások. Háziorvosi szakmai társulások, közösségek, új működési modell pilot szintű kialakítása:</p> <p>Team szervezeti megoldás: egy orvos, 3-4 szakdolgozó; több helyiség, párhuzamos betegellátás, tanácsadás; minőségi betegellátáshoz szükséges eszközök; megosztott rendelési idő; online/telefonos időpontfoglaló rendszer; várótermi betegirányítás.</p>	3 000	2021	7 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- Daganatos betegség okozta halálok arányának és abszolút számának csökkenése.
- Születéskor várható élettartam növelése.
- Hatékonyabb ellátórendszer, a rendelkezésre álló infrastruktúra jobb kihasználása.
- Ügyfélelégedettség növelése az egészségügyi ellátások területén.
- Egészségügyi humánerőforrás kapacitáshiányok csökkentése.

4.5. INTÉZKEDÉS: KÉPZÉSI PROGRAMOK

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
<p>KÉPZÉSI PROJEKTEK A KÖZSZOLGÁLTATÁSOKBAN Vállalati és hivatali képzési projektek, digitális készségek, ügyfélkezelés, érzékenyítés témakörben.</p>	400	2021	7 év (több projektre bontva)
<p>SZOCIÁLIS SZEKTOR MUNKAERŐ IGÉNYÉNEK BIZTOSÍTÁSA Kifejezetten a szociálisan rászorulóknak foglalkoztatásának támogatása a fővárosi szociális ellátás területén (hajléktalan ellátás, idősellátás elsősorban) képzési, lakhatási projektelemekkel, mely támogatja a szektor munkaerőhiányának kezelését, másrészt foglalkoztatási és képzési lehetőséget ad.</p>	700	2021	4 év
<p>FŐVÁROSI SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYEK SZEREPÉNEK MEGERŐSÍTÉSE A DUÁLIS KÉPZÉSI RENDSZERBEN Szociális területen a képzések fejlesztéséhez, az oktatás innovációjához való hozzájárulás a főváros részéről a gyakorlati helyek bővítésével, mely egyben hozzájárul a szakember utánpótlás biztosításához.</p>	300	2021	3 év
<p>KÉPZÉSI MÓDSZERTANI KÖZPONT Módszertani és képzési csomagok kidolgozása és a képzések lebonyolítása a hátránykiegyenlítés és az esélyegyenlőség témakörében.</p> <p>A projekt részeként kifejezetten a hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatba kerülő szakemberek oktatása, képzése különböző területeken (közigazgatás, rendvédelem, oktatás-nevelés)</p> <p>Nemzetközi kutatás, tapasztalatomegosztó szakmai események szervezése</p>	300	2021	3 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- Ügyfélelégedettség növekedés és szakképzett munkaerő biztosítás a városi közszolgáltatásokban.
- Foglalkoztatási esélyek növelése a hátrányos helyzetű célcsoportokban.
- Hatékonyság növekedése az ellátási területeken a koordináció, együttműködés és a tudásmegosztás szerepének növelésével.

5. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES, OKOS GAZDASÁG

PRIORITÁS HÁTTERE

Az Európai Unió versenyképességének globális szinten való javítása az Unió egyik legnagyobb kihívása és legfontosabb célja, melyben a várostérségek szerepe – gazdasági és legfőképp innovációban betöltött súlyuk miatt – meghatározó. Az Európai Unió Regionális Versenyképességi Indexe (RCI, 2019²²) alapján Budapest és várostérsége jelentős lemaradásban van a versenytársként emlegetett V4 fővárosi térségekhez képest. A háromévente publikált indikátor egyik fontos célja, hogy a tagországok 2021-2027 közötti programozási munkáját támogassa. A több dimenzióból összeálló, komplex indikátor számos olyan vonatkozásban ad alacsony pontszámot Budapestnek – pl. egészségügy, kormányzás, oktatás – ahol jelenleg a Fővárosi Önkormányzat nem, vagy csak az érdekérvényesítés szintjén tud fellépni. Budapest elsősorban a hatáskörébe tartozó közszolgáltatások minőségi és smart fejlesztésével, saját szervezeti és eljárásrendi fejlesztéseivel, a közszférában keletkező adatok megosztásával tud hozzájárulni az üzleti környezet javításához. E mellett kezdeményező szerepet vállal a városi kihívásokhoz kapcsolódó innovatív megoldások támogatása területén és a kormány partnere kíván lenni a vállalkozások termelékenységét is növelő digitális átállás előmozdításában. Mindezek a célok megjelennek a Budapest Gazdaságélénkítési és Munkahelyteremtési Stratégiájában (2015-2021, felülvizsgálat:2019²³), illetve Budapest okos város keretstratégiájában (2019²⁴). A 2021-2027 közötti időszak alapvető gondolata a „misszióvezérelt” innováció, ami praktikusán azt jelenti Budapest szempontjából, hogy a város maga egy lehetőséget teremtő platform, a problémák, kihívások megfogalmazásával, megjelenítésével is gerjesztheti, és terelheti fontos városi kérdések irányába az innovációt, a szereplők közötti kapcsolatot a különböző platformokon keresztül. De eszközeivel segíti az itt jelentkező új igények korai felismerését, értékelését és a

felskálázás folyamatát, ehhez biztosítja az innováció számára szükséges hozzáférést, többek között a közadatok esetében.

Budapest a gazdasági növekedés legfontosabb pólusa Magyarországon, gazdasági, oktatási és különösen a kutatás-fejlesztésben elért teljesítménye és az erőforrások koncentrációja miatt. 2018-as adatok szerint az ország GDP-jének 36%-a származik Budapestről, az egy főre jutó GDP Budapesten az országos átlag kétszerese, míg az EU 28 tagországra számított átlagának 145%-a (KSH, Eurostat). 2018-ban a kutatás-fejlesztésre fordított források országon belüli aránya 60% volt, a GDP-hez viszonyítva 2,25%, míg az országos átlag csak 1,35%-ot ért el. A felsőfokú nappali képzésben résztvevő hallgatók több mint 50%-a – nagyságrendileg 100.000 diák – fővárosi intézményben tanul. Ezek a pozíciók hatással vannak az egész ország makroregionális szerepének és versenyképességének alakulására. Ugyanakkor még Budapesten is alacsonyak nemzetközi viszonylatban a kutatás-fejlesztésre fordított források, a fővárosi felsőfokú intézmények a legrangosabb nemzetközi egyetemi listák élvonalában nem szerepelnek, a KKV szektorban a digitális és innovatív alkalmazások szintje, valamint a kutatás-fejlesztési tevékenységekben való részvétel alacsony (Regionális Innovációs Eredménytábla RIS, 2019²⁵). Budapest mérsékelt innovátornak számít az unió régiói között, teljesítménye alapján relatív pozíciója 2011-hez képest romlott. A koronavírus járvány különösen rávilágított a digitális átállás felgyorsításának jelentőségére.

Budapest Magyarország legfontosabb turisztikai célpontja, vonzerejét nem csak természeti és építészeti értékeinek köszönheti, hanem széles kulturális kínálatának, a hazai és nemzetközi konferenciáknak, valamint gyógyfürdőinek, szolgáltatásainak. A vendégek és vendégéjszakák számának dinamikus bővülése (2019-ben már 14 milliót

meghaladó vendégéjszaka) a turisztikai és kapcsolódó szolgáltató ágazatok megerősödésével jártak, jelentős szerepet betöltve a helyi foglalkoztatásban is. A vendégek 85%-a külföldről érkezett, így a COVID-19 járványhelyzet foglalkoztatási és bevételi oldalon (a szabadidő, szórakozás, egészségmegőrzés célú utazásokhoz kapcsolódóan naponta átlagosan 20.200 forint volt az egy főre jutó kiadások összege 2018-ban országos átlagban) jelentős kiesést jelent a vállalkozások, az önkormányzatok, de a központi költségvetés számára is. A szektor talpra állásával párhuzamosan lehetőség van ezeken a területeken is a digitalizáció felgyorsítására, a zöld és fenntartható szemlélet érvényre juttatására, amely egyben a turizmusból származó negatív externáliák (nagy területi koncentráció miatt megjelenő környezeti terhelés, túlturizmusból adódó konfliktusok a lakókörnyezetben) kezelésére, a hatékonyságra és az ügyfélművelés javítására is megoldásokat kínál.

PRIORITÁS CÉLJA

A prioritás alatt felsorolt intézkedések és projektek hozzájárulnak Budapest alábbi gazdasági céljainak eléréséhez:

- Budapest 2030-ig Közép-Európa vezető gazdasági térségévé váljon, azaz mind gazdasági ereje (GDP), mind jövedelemtermelő képessége (GDP/fő),

mind a foglalkoztatás (15-64 évesek foglalkoztatási rátája) tekintetében vezető helyet foglaljon el a szomszédos országok és a Visegrádi országok gazdasági centrumai (fővárosi régiói) között. (Budapest Gazdaságélénkítési és Munkahelyteremtési Stratégiája 2015-2021)

Az intézkedések a városi kihívások innovációs folyamatokba való becsatornázására, a digitális átállásra és a fenntartható, felelős turizmus feltételeinek megteremtésére irányulnak:

- Digitális átállás támogatása a KKV szektorban: a vállalkozói szektorban a digitális technológiák integrálásának, a digitális készségek javításának támogatása; korszerű vállalati folyamatok megismertetése.
- Városi laboratóriumok: nyílt innováció folyamatainak szervezése – ebben a városi kihívások kiemelt kezelése; városi innovációs platform; tudásipar aktívabb bevonása a városmenedzsmentbe és városi szolgáltatások megújításába.
- Nyílt közadatokra vonatkozó politika kialakítása: adatplatform kiépítése.
- Fenntartható turizmust és a szolgáltatások minőségi fejlesztését támogató eszközök és feltételrendszer kialakítása – ebben a környezetterhelést csökkentő fejlesztések és digitalizáció kiemelt szerepe.

ILLESZKEDÉS AZ EURÓPAI SZEMESZTER 2019. ÉVI ORSZÁGJELENTÉSÉBEN, A 2021-2027 KÖZÖTTI IDŐSZAK KOHÉZIÓS FORRÁSAINAK FELHASZNÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOKHOZ (COM (2019) 150 FINAL)

1. szakpolitikai célkitűzés: Intelligensebb Európa – Innovatív és intelligens ipari átalakulás

Magyarországon 2021-re megfelelő lesz a nagy sebességű, széles sávú lefedettség, de az információs és kommunikációs technológiák alkalmazása és az adatvezérelt technológiák használata tekintetében Magyarország továbbra is az alacsony teljesítményt nyújtó országok közé tartozik. A Bizottság prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított **a digitalizáció előnyeinek a polgárok és a vállalatok számára való kiaknázása** tekintetében, a következők révén:

- az információs és kommunikációs technológiák felhasználásának növelése a kis- és középvállalkozások körében, beleértve az infrastruktúrák és **szolgáltatások támogatását** és figyelembe véve a területi különbségeket;
- **a digitális készségek fejlesztése**, különös figyelmet fordítva mindkét oldal – a fogyasztók és a vállalkozások – oktatására.

5. szakpolitikai célkitűzés – A polgárokhoz közelebb álló Európa a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése és a helyi kezdeményezések támogatása révén

A Bizottság magas prioritást képező beruházási szükségleteket azonosított **a városi területek integrált társadalmi, gazdasági, kulturális és környezeti fejlődésének előmozdítása** érdekében és különösen a következők tekintetében:

- a kiválasztott funkcionális városi területek, így egyetemi, innovációs, tudományos és technológiai központok specifikus potenciáljába való beruházás, valamint a sajátos városi kihívások kezelése a helyi szükségletek alapján megkülönböztetve;

5.1. INTÉZKEDÉS: FENNTARTHATÓ TURIZMUS

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
AQUINCUMI MÚZEUM FEJLESZTÉSE A világörökségi várományos Limes projekt legfontosabb fővárosi kiállítóhelyének további látogatóbarát fejlesztése – a VEKOP-ban megkezdett Szentendrei úti kerítés/látványsétány további szakaszainak kivitelezése, kilátótorony kialakítása, a romterület díszkivilágítása, illetve a régi múzeum épület teljes rehabilitációja látogatóterek fejlesztésével, funkcióbővítéssel.	2 600	2021	3 év
BUDAPESTI GYÓGYFÜRDŐK KOMPLEX FEJLESZTÉSE – EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD PROJEKT I. ÜTEM (visszatérítendő források/városfejlesztési alap bevonásának lehetősége) A történelmi fürdők egy részének újrapozicionálása a gyógy- és egészségturisztikai szolgáltatások fejlesztésével, prevenció és rekreációs szolgáltatások műszaki technikai kialakításával; fürdők UNESCO feltételrendszernek való megfeleltetése, műemlék épületek, technológiák megújítása, akadálymentesítés.	10 000	2021	4 év
FŐVÁROSI ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERT MŰEMLEK ÉPÜLETEINEK FELÚJÍTÁSA A Fővárosi Növény- és Állatkert épületállományának felújítása a műemléki szempontok figyelembevételével, a hatékony üzemeltetést biztosító technológiai fejlesztésekkel.	3 021	2022	5 év
FŐVÁROSI TURISZTIKAI SZOLGÁLTATÁSOK DIGITÁLIS FEJLESZTÉSEI Smart üzemeltetést támogató fejlesztések (kamerák, beléptetőrendszerek), ügyfélközpontú fejlesztések (digitális tájékoztatás, jegyvásárlás), Budapest élménynyújtó digitális fejlesztések (kártyarendszer)	1 500	2021	2 év

További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
BUDAPESTI GYÓGYFÜRDŐK KOMPLEX FEJLESZTÉSE – EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD PROJEKT II. ÜTEM <i>(visszatérítendő források/városfejlesztési alap bevonásának lehetősége)</i> A történelmi fürdők egy részének újrapozicionálása a gyógy- és egészségturisztikai szolgáltatások fejlesztésével, prevenció és rekreációs szolgáltatások műszaki technikai kialakításával; fürdők UNESCO feltételrendszernek való megfeleltetése, műemlék épületek, technológiák megújítása, akadálymentesítés.	20 000	2021	4 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- Turisztikai forgalomból eredő károsanyag-
kibocsátás és zsúfoltság csökkenése.
- Ügyfélméeny javítása,
nemzetközileg is versenyképes
turisztikai szolgáltatások biztosítása.
- Hatékony, környezetkímélő üzemeltetés
megvalósítása a fővárosi szabadidős
intézményekben.
- Értékőrző felújításokkal a turisztikai
kínálat egyedi elemeinek megóvása.

5.2. DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS TÁMOGATÁSA A KKV SZÉKTORBAN ÉS AZ ÖNKORMÁNYZATI SZOLGÁLTATÁSOKBAN

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
KKV-DIGIT – DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS TÁMOGATÁSA A KKV SZÉKTORBAN A komplex vállalkozásfejlesztési csomag, mely kiegészíti a kormányzati és kerületi szintű vállalkozáspolitikákat és programokat: Oktatás: digitális készségek fejlesztése sikeres budapesti startupok és egyetemekkel partnerségben; online ingyenes tananyagok fejlesztése vállalkozásoknak Digitális fejlesztések támogatása mikrohitellel, kapcsolódó mentorálás (webshop, pos terminál) Digitális voucher rendszer kidolgozása (digitális üzletfejlesztési szolgáltatók és KKV-k összekapcsolása, célzott üzletfejlesztési támogatás digitális szolgáltatások területén akkreditált szolgáltatókon keresztül)	1 000	2021	3 év
KÖZ-DIGIT – DIGITALIZÁCIÓ A KÖZSZOLGÁLTATÁSOKBAN A városi szolgáltatások back és front-office digitális fejlesztéseinek támogatása, integrált vállalatirányítási rendszerek bevezetése az egyes üzemeltetési területeken, illetve a meglévők fejlesztése; ügyfélszolgálati oldalon történő fejlesztések, e-ügyintézés bővítése, on-line platformok kialakítása a részvételi városkormányzás támogatására	6 000	2021	5 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- KKV-k életképességének növelése, termelékenységük, növekedési esélyeik javítása.
- Városi szolgáltatások minőségének, hatékonyságának javítása, ügyfél-elégedettség növelése.

5.3. INTÉZKEDÉS: NYÍLT INNOVÁCIÓ A VÁROSI SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSÉBEN

Stratégiai projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
BUDAPEST VÁROSI INNOVÁCIÓS KÖZPONT – PILOT PROJEKT Okosváros megoldásokat támogató szervezeti és eszközrendszer kialakítása: platform, közszférában keletkező igények célzott megjelentetése (hackatonok, versenyek), pilot projektek tesztelésének megszervezése – az ötlettől a prototípusok tesztelésén át a termékek, szolgáltatások piacra jutásának támogatásáig tartó folyamat szervezése. Az önkormányzatok támogatása konzultációval, tapasztalat-megosztással auditált okos megoldások alkalmazásának koordinációja fővárosi szinten.	1 000	2021	3 év
További fejlesztési területek, projektek	Összes költség (millió Ft)	Legkorábbi indítás éve	Megvalósítás időtartama
OKOS VÁROS MONITORING RENDSZER ÉS TUDÁSKÖZPONT Az okos város megoldások és a városfejlesztési célok budapesti megvalósításának nyomon követése, értékelése, rendszeres jelentések készítése és megjelentetése a budapesti online okos város platformon – monitoring rendszer és online eszközök kialakítása	100	2021	1 év

VÁRT EREDMÉNYEK

- Városi szolgáltatásokban más piacokon (városokban) is értékesíthető innovatív megoldások kifejlesztésének támogatása.
- Városi szolgáltatások minőségének, hatékonyságának javítása, ügyfél-elégedettség növelése.
- Fővárosi okos megoldások összehangolt fejlesztése.

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

BMT	Budapesti Mobilitási Terv
CPR	Az Európai Unió 2021-2027 közötti időszakra szóló többéves pénzügyi keretéhez kapcsolódó közös rendelkezésekről szóló rendelete az alapokra vonatkozóan
EGD	Európai zöld megállapodás (European Green Deal)
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA+	Európai Szociális Alap Plusz
IKT	információs és kommunikációs technológiák
ITB	Integrált Területi Beruházás (Integrated Territorial Investment)
ITS	Integrált Településfejlesztési Stratégia, középtávú városfejlesztési terv, melynek tartalmi követelményeit a 314/2012 (XI.8.) Korm. rendelet határozza meg
KA	Kohéziós Alap
KMOP	Közép-magyarországi Operatív Program (2007-2013)
MaaS	mobilitás mint szolgáltatás
MFF	Multiannual Financial Framework – többéves pénzügyi keret (az Európai Unió Keret költségvetése a 2021-2027 közötti időszakra vonatkozóan)
NEÉK	Nemzeti Energia és Klímaterv
NEÉS	Nemzeti Épületenergetikai Stratégia
NUTS2	Az Európai Unió Statisztikai Célú Területi Egységek Nomenklatúrája rendszerében a regionális szint jelölése.
OP	Operatív program, a Partnerségi Megállapodás alapján kidolgozott területi és tematikus fejlesztési programok, amelyek az egyes területeken a többéves pénzügyi keret magyarországi forrásfelhasználást már részletesen meghatározzák.
PM	Partnerségi Megállapodás, a 2021-2027 közötti időszak fejlesztési alapszövege, Magyarország Kormánya és az Európai Bizottság közös megállapodás a többéves pénzügyi keret felhasználására vonatkozóan.
RRF	Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (Recovery and Resilience Facility), az Európai Unió COVID-19 járványhelyzet hatásainak kezelésére felállított eszközrendszerének része
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (2014-2020)
V4	Visegrádi országok: Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Magyarország
VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (2014-2020)

VÉGJEGYZET /HIVATKOZÁSOK:

- ¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0375&from=EN>
- ² Európai Szemeszter folyamat célja és menete; https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/european-semester-why-and-how_hu
- ³ COM(2019) 115 final; https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-hungary_en.pdf
- ⁴ COM(2019) 115 final; https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-hungary_en.pdf
- ⁵ Budapest 2030 Hosszú távú városfejlesztési koncepció ; https://budapest.hu/Documents/Városép%C3%ADtési%20Főosztály/Budapest2030_HUN_teljes.pdf
- ⁶ Integrált Településfejlesztési Stratégia 2020; https://budapest.hu/Documents/Városép%C3%ADtési%20Főosztály/Budapest2020_ITS_Strategia_2016.pdf
- ⁷ Párizsi Megállapodás; 2015; [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:22016A1019\(01\)&from=HU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:22016A1019(01)&from=HU)
- ⁸ Európai Zöld Megállapodás (COM(2019) 640 final); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640&from=EN>
- ⁹ Éghajlat- és energiapolitikai keret a 2020–2030-as időszakra; 2014; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014DC0015&from=EN>
- ¹⁰ Nemzeti Energia és Klímaterv, 2020 https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/hu_final_necp_main_hu.pdf
- ¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/851 irányelve (2018. május 30.) a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv módosításáról ;<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0851&from=HU>
- ¹² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/850 irányelve (2018. május 30.) a hulladéklerakókról szóló 1999/31/EK irányelv módosításáról; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0850&from=HU>

- ¹³ Éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás EU stratégiája; 2013; https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/docs/eu_strategy_en.pdf
- ¹⁴ Budapest Klímastratégiája; 2018; https://budapest.hu/Documents/klimastrategia/Bp_Klimastrategija_vegleges_KGY%20elfogadott.pdf#search=kl%25C3%25ADmastrat%25C3%25A9gia
- ¹⁵ 1%-os potenciális elöntési területnek nevezünk azon területeket, amelyeket az 1 százalékos valószínűségű árvíz elönt, tehát a 100 éves visszatérési idejű árvízszinthez az árvízvédelmi töltés szakadása esetén elöntés valószínűsíthető. 1%-os potenciális elöntési területnek nevezünk azon területeket, amelyeket az 1 ezrelékes valószínűségű árvíz elönt, tehát az 1000 éves visszatérési idejű árvízszinthez az árvízvédelmi töltés szakadása esetén elöntés valószínűsíthetőal
- ¹⁶ Fehér könyv – Útiterv az egységes európai közlekedési térség megvalósításához – Úton egy versenyképes és erőforrás-hatékony közlekedési rendszer felé, 2011; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52011DC0144&from=EN>
- ¹⁷ Budapesti Mobilitási Terv (BMT), 2019; [https://budapest.hu/Documents/Budapesti%20Mobilitasi%20Terv%202030/I_BMT_celrendszer%20es%20intezkedesek_20190524_clear\[1\].pdf](https://budapest.hu/Documents/Budapesti%20Mobilitasi%20Terv%202030/I_BMT_celrendszer%20es%20intezkedesek_20190524_clear[1].pdf)
- ¹⁸ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_en.pdf
- ¹⁹ <https://www.who.int/airpollution/ambient/health-impacts/en/>
- ²⁰ ENSZ fenntartható fejlődési megoldások hálózatának (SDSN) projektje, mely a a légszennyezés hatásait vizsgálja a COVID-19 okozta halálozásra; <https://www.unsdsn.org/air-pollution-and-covid-19-related-deaths;>
- ²¹ A háztartások életszínvonala, 2018; <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/hazteletszinv/2018/index.html#chapter-9>
- ²² European Regional Competiviness Index, 2019; https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/regional_competitiveness/
- ²³ Budapest Gazdaságélénkítési és Munkahelyteremtési Stratégiája 2015-2021 (2019. Évi felülvizsgálat) [https://budapest.hu/Documents/Budapest%20Gazdaságélénk%25C3%25ADtesi%20es%20Munkahelyteremtési%20Stratégija%202015-2021.pdf](https://budapest.hu/Documents/Budapest%20Gazdasagelenk%25C3%25ADtesi%20es%20Munkahelyteremtési%20Strategija%202015-2021.pdf)
- ²⁴ Smart Budapest – Okos város keretstratégia (2019); [https://budapest.hu/Documents/Városép%25C3%25ADtesi%20Fosztály/Smart%20Budapest%20Keretstratégia%202019.pdf](https://budapest.hu/Documents/Varosep%25C3%25ADtesi%20Fosztaly/Smart%20Budapest%20Keretstrategia%202019.pdf)
- ²⁵ Regionális Innovációs Eredménytábla, 2019; file:///C:/Users/B_BERN-1/AppData/Local/Temp/Regional%20profiles%20Hungary.pdf

Budapest Főváros Önkormányzata
megbízásából készítette
a Budapest Főváros Városépítési Tervező kft.

A Fővárosi Közgyűlés 1268/2020. (IX.30) sz. határozata alapján
társadalmi egyeztetésre szánt dokumentum.

2020. szeptember

